

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXV. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2009. DECEMBER 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

11-12.

KÖSZÖNTŐ

A Pedagógusok Szakszervezetének irodájában ülve sokáig tépelődtem azon, hogyan is kezdjem ezt a vezércikket. Talán a bemutatkozással illene, talán azzal, milyen nagy megtiszteltetés ért, hogy én lehetek a Pedagógusok Lapjának főszerkesztője. Míg ezen töprengtem, a szomszédos szobából halk muzsika, csendes-vidám duruzsolás szűrődött ki. Mint később megtudtam, a PSZ nyugdíjas tagozata tartotta karácsonyi összejövetelét. Talán emiatt jutott eszembe, mindenekelőtt a köszönettel kell kezdenem. Igen, a köszönettel minden tanítónak és tanáromnak, akik eligazítottak az ismeretlen világ sűrűjében, tanítottak és neveltek, korholtak vagy biztattak, mikor mi kellett, akiknek egy-egy szava, pillantása akarva-akaratlanul egész további életemet befolyásolta, és akiknek hálával tartozom azért, mert a segítségük, munkájuk nélkül sohasem lehettem volna újságíró.

A stafétabotot a tragikusan korán elhunyt, és az érdekvédelem minden csinját-bínját ismerő, nagy tudású és mindig segítőkész kollégától, Árok Antaltól vehettem át, aki több mint tíz évig volt a lap főszerkesztője. Igyekszem méltó utóda lenni, munkájából megőrizve mindazt, ami annak a közösségnek az érdekét szolgálta, amelyért ő egész életében dolgozott.

Magamról csak annyit, mielőtt a sajtó szolgálatába álltam, a főiskola elvégzése után én is pedagógusként, óvónőként kezdtem a pályámat, hogy aztán a gyerekeim, és most már az unokáim által is lássam, magam is átéljem a közoktatás, az oktatás minden buktatóját és magaslatát. A mindennapokban gond bőséggel akad, hogy aztán a betévedő öröm úgy ragyogjon ki belőle, mint a drágakő a talmi üvegyöngyök közül. Láttam ezt újságíróként is, hisz több mint negyedszázada vagyok a média szolgáltatója, dolgoztam üzemi lapoknál, ahol nehéz sorsú, becsülettel teli munkások tanítottak az igazmondásra, de voltam napilapok, a Népszabadság, a Kurír, és legutóbb, tíz évig a Népszava munkatársa is, ahol a hír, az információ és a gyorsaság volt a hajtóerő. És még valami, az a tudat, hogy az én dolgom az, hogy azok helyett, akik nem tehetik, kimondjam az igazságot, hogy a gyengébbeket, a rászorulókat, az elesetteket, az önhibájukon kívül nehéz helyzetbe jutottakat megvédjem, legalább a szó erejével. Mert a kimondott, a leírt szónak még mindig nagyon nagy ereje van! Lehet kapocs, hogy közös dolgainkat együttes erővel elvégezzük, és lehet kés, ami ezt a darabokra szaggatott országot még tovább aprítja. Ezért óriási az irástudók felelőssége, ezért kell kétszer is meggondolnunk, mi az, ami mellett letesszük a voksunkat.

Én kapocs, és nem kés akarok lenni. Használni akarok, egy kemény és változó világban segíteni azokat, akiktől nem kevesebb függ, mint a jövő. Mert tagadhatjuk, vagy bevallhatjuk, attól még igaz, nem a politikusoktól, még csak nem is a politikától, hanem a ma tanítóitól, tanáraitól függ, hogy ez az ország fel tudja-e venni a versenyt a nagyvilággal, vagy örökre elvész az idő mélyén. Mert rajtuk múlik, mit tanítanak, az ember, az élet, a szolidaritás, a haladás iránti tiszteletet, a jó szándékot és a tudás kívánását, lerakva ezzel az alapjait az elkövetkezendő száz éveknél, vagy mindennek az ellenkezőjét, megásva ezzel a sirt, „hol nemzet süllyed el.”

Kemény, áldozatot is kívánó, de szép, egész életre szóló küzdelem ez, olyan vetés, amelynek termését csak a jövő arathatja le. De le fogja, hisz tudom, nincs olyan ember, akinek villanásnyi időre ne jutna eszébe olykor volt tanítója, tanára. A pálya igazi elkötelezettségei ma is tudván tudják, minden szavuknak, gesztusuknak jelentősége van, egy-egy tanítványuk egész életét meghatározó jelentősége. S mivel nem tudják, épp melyiknek, mindegyikre nagyon vigyáznak. Én pedig arra fogok vigyázni, hogy az ő hangjuk mindenkor eljusson azokhoz, akik az ő sorsukról döntenek.

Millei Ilona

A TARTALOMBÓL:

- MEGÁLLAPODÁS A MINIMÁLBÉREKRŐL
- KERESETKIEGÉSZÍTÉS KÖZSZOLGÁKNAK
- A JÖVEDELEMADÓZÁS VÁLTOZÁSAI
- A KÖLTSÉGVETÉS PRÓ ÉS KONTRA
- A PEDAGÓGUSPÁLYA PRESZTÍZSE
- AZ INTEGRÁCIÓ SZÍNE ÉS VISSZÁJA
- AZ ORSZÁGOS KÉPZÉSI KERETRENDSZER JÖVŐJE
- PEDAGÓGUSOK ELISMERÉSE
- KÖPENY, OSZTÁLYPÉNZ, BALLAGÁSI ÖLTÖNY
- AZ ÁRPÁDSÁVTÓL A CSODASZARVASIG
- PL-ÚTMUTATÓ:
– Figyelemre méltó legfelsőbb bírósági ítéletek

**In memoriam
JUHÁSZ LÁSZLÓ (1924-2009)**

Gyakran utaztunk együtt hivatalos ügyek intézésére, többek között Dunántúlra is. Midőn a jármű Székesfehérvár és a Balaton közötti távolság felénél száguldott, Laci kinézett az ablakon, és örömteli hangon megszólalt: „... ez a táj már az én gyönyörű-szerelmes szülőföldem része, Mezőföld darabja. Ide látszik szülőfalum templomtornya, magam előtt látom igazi hazámat.” Arra jártunkban soha nem feledkezett megismételni eme örömet.

Enyingen született 1924. szeptember 15-én, ismert-elismert ácsmester családjában. A tanítóképzőt Pápán kezdte 1940-ben, ám negyedéves korában tanulmányait megszakította a háború, amely Budapestre sodorta. A hadi események „bezárták”, nem tudott hazautazni. A Budai Tanítóképzőben 1945-ben szerezte meg tanítói diplomáját. Még ez évben szülőfalujában kiegészítő tanító lett, és alapító tagja a Pedagógusok Szakszervezetének. 1946-ban a zirci járási Olaszfalu iskolájában kezdett tanítani, ahol szakszervezeti bizalmijává is választotta a tantestület. Hamar felfigyeltek a fiatal, lelkes tanítóra: 1947-ben a járás úttörőmozgalmának, 1948-ban pedig Veszprém megye ifjúsági és szakszervezeti vezetésével bízták meg. 1950-ben a Pedagógusok Szakszervezete központi apparátusának szervezési osztályára nevezték ki munkatársnak, majd megbízták az osztály vezetésével. 1951-52-ben a Szakszervezetek Országos Tanácsába hívták, ahol az elnökség titkárságának irodavezetését bízták rá. 1954-ben újra a Pedagógusok Szakszervezetébe vezetett útja, s ismét osztályvezető, valamint az elnökség és központi vezetőség tagja lett. 1956-ban ő olvasta be a rádióba a szakszervezet felhívását és követeléseit tartalmazó határozatot november 20-án. Később a szakszervezet titkárságát vezette 1965-ig, amikor is a Pedagógusok Szakszervezete Budapesti Bizottságának titkárává választották, de maradt továbbra is az elnökségnek, valamint a K. V-nak tagja. Sőt, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsának tagjává választották. Ezen tisztségeket 1986-ig, nyugállományba vonulásáig töltötte be, amikor a Pedagógusok Szakszervezete budapesti társadalmi elnökévé választották.

Munkássága, élete kezdettől fogva egybeforrt a szakszervezeti mozgalommal. Ez az időszak mára történelemmé vált, s ennek ismeretében értelmezhető pályatársunk, barátunk munkássága, mely szakadatlanul a becsület, emberi tisztesség és őszinte bizalom jegyeit viselte, ez jellemezte egyéni és közösségi életét egyaránt. Juhász László elkötelezetten fáradozott a pedagógusok, a magyar oktatásügy érdekében, szem előtt tartva a szakszervezet nemes céljait. Ismerték, becsülték és szerették országwide. Bármely tisztségében dolgozott, azt mindenkor szolgálatnak, munkáját hivatásnak tekintette. Nagy szerepe volt abban, hogy munkatársaink nem parancsok szerint, hanem egymás munkáját kiegészítve, barátként végezték munkájukat. Jó pedagógus és tisztségviselő volt, állapíthatjuk meg mi, volt munkatársai és barátai. Jó ember, jó apa, nagypapa és férj, mondhatja szeretett felesége, Ica, akivel igazi szeretetben, megértésben éltek.

Ő maga is tudta, hogy nagyon beteg. Türelemmel, méltósággal viselte a sorsa által rá szabott terhet. Szépen, csendesen távozott Budapesten, 2009. november 13-án, pénteken. Hazatért szeretett szülővárosának csendes kertjébe, ott nyugvó szülei, testvére és kisfia mellé.

Kósáné dr. Kovács Magda, szakszervezetünk egykori titkára és Galló Istvánné, szakszervezetünk elnöke búcsúztatói után helyzetük oda haimvait, 2009. december 5-én.

Kedves Laci barátunk, nyugodj békében!

Horváth János

Elhunyt Beke Kata

Életének 73. esztendejében elhunyt Beke Kata író, publicista, tanár, volt oktatási államtitkár. Beke Katalint az Oktatási és Kulturális Minisztérium saját halottjának tekinteti, temetéséről később intézkednek.

Beke Katát 1990-ben választották országgyűlési képviselőnek, 1990 szeptemberétől a Művelődési és Közoktatási Minisztérium politikai államtitkáraként dolgozott. Mivel oktatási elképzeléseit nem tudta megvalósítani, lemondott államtitkári tisztségéről, és kilépett az MDF-ből. 1994-ig független országgyűlési képviselőként politizált, majd visszavonult. Irodalmi és publicisztikai tevékenysége is jelentős, 1990-től 1992-ig az Új Katedra főszerkesztője volt. Több könyvet írt: *Istennek furcsa ízlése van* (kisregény); *John Bonaventura Pendragon igaz története* (elbeszélések); *Kasszandra* (elbeszélések); *Leszámoltam Stanci néniével?* (publicisztikai írások), *Jézusmária, győztünk!* (memoárok).

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. *Egyre több intézmény nevelőtestületi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődést keltő, aktuális írás fénymásolata vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdetőablakra is kikerül. Jogszabályokat ismertető anyagainkat – amelyek a zöld PL-útmutatóban kapnak helyet – pedig tanácsos a PSZ-tisztségviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni.*

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja 5 százalék áfával 4 100 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig – megrendelőlevelük alapján – csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 90 000 forint, féloldal 45 000, negyedoldal 22 000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 45 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

Bükkaranyoson 9 fős vendégház egész évben várja a kirándulni, pihenni vágyókat. Teljesen felszerelt konyhával, a kertben bográcsoszási lehetőséggel. Ár: 1 800 Ft/fő/éj. Elérhetőség: Molnárné Gál Erika, tel.: 06-70-947-8346. E-mail: danifreemail@freemail.hu (x)

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Árok Antal** Millei Ilona

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464
Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig
Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu
Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4 100,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

Jövőre 73 500 forint lesz a minimálbér, 89 500 forint a szakmunkásbér-minimum

OÉT: MEGÁLLAPODÁS KOMPROMISSZUMOKKAL

Jövőre a jelenlegi 71 500 forint helyett 73 500 forint lesz a minimálbér, 89 500 forint a szakmunkásbér-minimum. Erről és a nettó keresetek reálértékének megőrzéséről állapodtak meg az Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT) december 1-jei plenáris ülésén.

Kompromisszumos megállapodás született, mondta Csizmár Gábor, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkára, és emlékeztetett arra, hogy a bérmegállapodásról szóló tárgyalások szeptember 8-án kezdődtek. Úgy fogalmazott: „Nagyon kicentizett megállapodást sikerült kötni, mind a két oldal jelentős kompromisszumokat kötött.”

A tárgyalások alatt Dávid Ferenc, a munkaadói oldal szóvivője azt hangsúlyozta, a 73 500 forinttal a minimális bér megőrzi reálértékét. (Ez az összeg 3,9 százalékos jövő évi inflációt feltételezve csekély reálbér növekedést jelent.) A munkaadók a nettó keresetek reálértékének megőrzését javasolták a bérbruttósítás, az adóváltozások, és a 3,9 százalékos várható jövő évi infláció mellett – közölte Rolek Ferenc, a munkaadói oldal elnöke. A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének (MGYOSZ) alelnöke szerint a munkaadók elmentek a lehetőségek határáig.

A munkavállalók számára elfogadható a minimálbér reálértékének megőrzése – mondta Pataky Péter. A Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének elnöke garantált szakmunkásbér-minimumként először 93 500 forintot javasolt, később az oldal megállapodott a 89 500 forintos összegről. A munkavállalók számára elfogadható a tervezet, mellékelve azt a táblázatot, amelyben kereseti kategóriánként rögzítik a szükséges változtatásokat – közölte.

A kormányzati oldal által kidolgozott táblázat szerint a keresetek reálértékének megőrzéséhez 160 ezer forintig átlagosan 3 százalékkal kell emelni a bruttó kereseteket, 160–600 ezer között nincs szükség emelésre. (Ez nemzetgazdasági szinten 1,5 százalékos reálbér emelkedést jelent.)

„Vállalható megállapodás született” – foglalta össze a munkavállalói oldal véleményét Borsik János, az oldal elnöke. A tárgyalásnak nincs alternatívája – jelezte az Autonóm Szakszervezetek Országos Szövetségének elnöke, aki megköszönte a munkaadói oldal kompromisszum-készségét. A Stratégiai Társaságok Országos Szövetségének kivételével záradékkal látta el a megállapodást a munkaadói oldal, amely szerint a veszteséges vállalatok esetében nem ajánlja a keresetek 2010. évi növelését. Ezt a megjegyzést a munkavállalói oldal egységesen elutasította. Több munkaadói szövetség a garantált szakmunkásbér-minimumról szóló megállapodással nem értett egyet, de vétőjogával nem élve, annak létrejöttét nem akadályozta meg.

A kormány üdvözölte a megállapodást, amit felelősségteljes, megnyugtató, és jó kompromisszumnak tart.

Szollár Domokos szóvivő hangsúlyozta: a kormány nagyra tartja és elismeri a szakszervezetek hozzáállását, hogy válság idején, felelősen és a válságkezelés céljait szem előtt tartva jutottak megállapodásra a kormánnyal. Véleménye szerint a jóváhagyott 2010-es költségvetéssel és a minimálbér-megállapodással kiszámítható pályára került a jövő év a munkáltatók és a munkavállalók számára. A jövő évre várható infláció mellett pedig a minimálbér meg tudja tartani értékét.

A nettó és a reálkeresetek alakulása havi bruttó 160 ezer Ft-ig a reálkeresetek megőrzését biztosító bruttó keresetnövekedés, afölött változatlan bruttó keresetek mellett 2010-ben

Havi bruttó kereset		Bruttó 2010/2009 %	Szja adóalap 2010 (127%)	Havi nettó kereset		Nettó 2010-2009 Forint	Nettó 2010/2009 %
2009	2010			2009	2010		
forint				forint			
75 000	77 100	102,8	97 917	60 090	62 447	2 357	103,9
80 000	82 600	103,3	104 902	63 340	65 825	2 485	103,9
90 000	93 600	104,0	118 872	69 840	72 580	2 740	103,9
100 000	104 600	104,6	132 842	63 340	79 335	2 995	103,9
110 000	114 700	103,5	145 669	76 340	85 537	3 222	103,9
120 000	124 200	102,8	157 734	82 315	91 371	3 456	103,9
130 000	133 600	102,2	169 672	87 915	97 144	3 629	103,9
140 000	143 100	101,7	181 737	93 515	102 978	3 863	103,9
150 000	152 500	101,0	193 675	99 115	108 750	4 035	103,9
160 000	161 600	100,0	205 232	104 715	114 339	4 324	103,9
170 000	170 000	100,0	215 900	113 015	119 497	5 682	105,0
180 000	180 000	100,0	228 600	117 615	125 638	8 023	106,8
190 000	190 000	100,0	241 300	121 415	131 779	10 364	108,5
200 000	200 000	100,0	254 000	125 215	137 920	12 705	110,1
210 000	210 000	100,0	266 700	129 015	143 937	14 992	111,6
220 000	220 000	100,0	279 400	132 815	148 554	15 739	111,9
230 000	230 000	100,0	292 100	136 615	153 171	16 556	112,1
240 000	240 000	100,0	304 800	141 300	157 788	16 488	111,7
250 000	250 000	100,0	317 500	146 000	162 405	16 405	111,2
260 000	260 000	100,0	330 200	150 700	167 022	16 322	110,8
270 000	270 000	100,0	342 900	155 400	171 639	16 239	110,4
280 000	280 000	100,0	355 600	160 100	176 256	16 156	110,1
290 000	290 000	100,0	368 300	164 800	180 873	16 073	109,8
300 000	300 000	100,0	381 100	169 500	185 490	15 990	109,4

KERESÉTKIEGÉSZÍTÉST KAPNAK A KÖZSZOLGÁK

Az Egységes Közzszolgálati Sztrájkbizottság és a kormány képviselői még októberben megegyeztek abban, hogy a költségvetési szerveknél alkalmazásban álló, közzszolgálatban dolgozók 2010-ben is keresetkiegészítésben részesüljenek. *Csizmár Gábor*, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkára a tárgyalások befejezése után elmondta, hogy a közzszolgálati sztrájkbizottsággal már tavaly decemberben összefoglalót írtak alá, amelyben megállapodtak a 2009. évi keresetkiegészítés módszerében. A mostani megállapodás pedig azt biztosítja, hogy amit idén havi részletességgel kaptak meg, azt más formában 2010-ben

is megkapják. Hozzátette, hogy a benyújtott költségvetési törvény kereteiben született megállapodást 16 plusz egy szakszervezeti szövetség írta alá.

Az egyezség szerint a keresetkiegészítés éves mértéke teljes munkaidős foglalkoztatás esetén 340 ezer forintos havi bruttó illetményhatárig bruttó 98 ezer forint. Részmunkaidő esetén a keresetkiegészítés a munkaidő arányában jár. A megállapodás kiterjed arra is, hogy a keresetkiegészítés teljes fedezetét a központi költségvetés biztosítja.

A tárgyaló felek egyetértettek abban, hogy a keresetkiegészítés megállapított éves összegének kifizetésére két egyenlő

részletben, a 2010. január és március hónapra járó illetményekkel együtt kerüljön sor. A megállapodás arra is kiterjed, hogy a szakszervezetek az Egységes Közzszolgálati Sztrájkbizottság létrehozásakor megfogalmazott követeléseiket fenntartják, de azokról az Országos Közzszolgálati Érdekegyeztető Tanácsban tárgyalnak tovább. A megállapodás teljesülésének időpontjáig az Egységes Közzszolgálati Sztrájkbizottság, illetve a megállapodást aláíró szakszervezetek sztrájkot nem szerveznek és sztrájkban nem vesznek részt. A megállapodás minden pontjának teljesülésekor az Egységes Közzszolgálati Sztrájkbizottság feloszlatja magát.

3,2 MILLIÁRD FORINT ÜDÜLÉSI CSEKK TÁMOGATÁS A SZOCIÁLISAN RÁSZORULTAKNAK

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány célja a munkavállalók, szövetkezeti tagok, valamint családtagjaik, a nyugdíjasok és más önálló jövedelemmel nem rendelkezők szociális célú kedvezményes üdültetésének elősegítése. Az alapítvány évről évre nagyobb forrást biztosít saját gazdálkodásának eredményéből a szociálisan hátrányos helyzetben élők üdülési támogatására.

2010-ben 3,2 milliárd Ft üdülési csekk támogatáshoz juthatnak pályázati úton az alacsony jövedelmű nyugdíjasok, fogyatékosokkal élők, legalább két gyermeket nevelő munkavállalók és a szakiskolai tanulók. Az alapítvány **2009. december 1. és 2010. január 31. között** az alábbi pályázatokat hirdeti meg:

„EZÜST NYÁR” PÁLYÁZAT NYUGDÍJASOKNAK

Pályázók köre: azon belföldi illetőségű nyugellátásban részesülő, 62. életévét betöltött személy, akinek a havi teljes összegű ellátása nem haladja meg a 80 000 Ft-ot, és más jövedelemmel nem rendelkezik.

„ESÉLY A PIHENÉSRE” PÁLYÁZAT FOGYATÉKOSÁGGAL ÉLŐKNEK

Pályázók köre: azon belföldi illetőségű, 18. életévét betöltött fogyatékossgal élő személy, aki fogyatékossgai támogatásban, és/vagy vakok személyi járadékában, és/vagy magasabb összegű családi pótlékban részesül és 2009. évben és havi teljes összegű ellátása és a pályázat beadását megelőző hónapban szerzett jövedelme együttesen nem haladja meg a nettó 80 000 Ft-ot.

„SZOLIDARITÁS” PÁLYÁZAT TÖBB GYERMEKET NEVELŐ MUNKAVÁLLALÓKNAK

Pályázók köre: azon belföldi illetőségű munkavállaló: aki a pályázat beadását megelőző hónapban teljes munkaidős munkaviszonnyal rendelkezett, továbbá akinek a pályázat beadását megelőző havi járulékalapot képező bruttó keresete nem haladta meg a 130 000 Ft-ot és más jövedelemmel nem rendelkezik, valamint aki kettő vagy több gyermeket nevel saját háztartásában.

„VAKÁCIÓS PROGRAM” PÁLYÁZAT SZAKISKOLAI TANULÓKNAK

Pályázók köre: szakiskolai képzésben résztvevő nappali tagozatos tanulók legalább 20 fős csoportja, amennyiben a szakiskola intézmény, szakképzés érdekében tevékenykedő civil szervezet, illetve szakszervezet nyújtja be pályázatát.

A meghirdetett pályázatokon felnőttek esetében 40 000 Ft-os, gyermekek esetében 25.000 Ft üdülési csekk nyerhető el. A pályázatokat a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítványhoz postai úton kell eljuttatni. Cím: 1590 Budapest, Pf.11. A pályázat benyújtásához szükséges formanyomtatvány a www.udulesicsekk.hu web-oldalról tölthető le.

Kedvezményes üdülési csekk a hozzátartozóknak is

A 2010-től hatályos adó- és járulék fizetésre vonatkozó jogszabályok alapján az üdülési csekk az egyetlen olyan munkáltató által biztosítható természetbeni juttatás, amely kedvezményesen adható a munkavállalók közeli hozzátartozóinak is. A jogalkotók ezzel az intézkedéssel lehetőséget kívántak biztosítani arra, hogy a támogatott üdülés, pihenés, kikapcsolódás egyre inkább a családok azon tagjaira is kiterjedhessen, akiknek már vagy még nincs munkahelyük illetve jelenlegi munkahelyük nem biztosít e célra forrást.

Az Országos Érdekegyeztető Tanács keretében meg született minimálbér emeléséről szóló megegyezés egyúttal azt is jelenti, hogy 2010. január 1-től minden munkavállaló, volt munkavállaló és ezen személyek közeli hozzátartozói személyenként és évente 73 500 Ft összegű kedvezményes adózású üdülési csekkhez juthatnak.

NÉHÁNY FONTOSABB VÁLTOZÁS A 2010. ÉVI JÖVEDELEMADÓZÁSBAN

– A személyi jövedelemadó alapja a 27%-kal növelt jövedelem.

– Az alsó adókulcs sávja 5 millió forintba emelkedik, az adókulcs 18%-ról 17%-ra csökken, az 5 millió forint feletti jövedelemrészt adókulcsa 36%-ról 32%-ra csökken.

– Az adójóváírás legfeljebb havi 15 100 Ft, a jogosultsági határ 3 millió 188 ezer forint. E fölött az adójóváírás csökkentett mértékben vehető igénybe, de legfeljebb 4 millió 698 ezer forint éves jövedelemig.

– Adóterhet viselő járandóságnak minősülnek a korábban adómentes juttatások, pl. a családi pótlék, anyasági támogatás.

– Megszűnik a tandíj, az alapítványi adomány, a biztosítás, a magánnyugdíj-pénztári kiegészítő tagdíj utáni adókedvezmény.

– 2010. január 1-jétől teljes egészében adóköteles a belföldi illetve a külföldi kiküldetéshez kapcsolódó napidíj.

– Az iskolarendszeren kívüli képzés adóköteles bevételnek számít, ha a képzés nem a képzést nyújtó tevékenysége ellátása érdekében történik.

– A pedagógus-szakkönyvvásárlásra jogszabály szerint adott összeg az összevont jövedelem része, de számlával költségmentesen elszámolható.

Megszűnik a természetbeni juttatások adómentessége és 95,7% adóterhet visel

– a hidegétkezési utalvány havonta 6 000 forintig;

– a legfeljebb évi 3 alkalommal adott csekély értékű ajándék, amely a minimálbér 10%-át nem haladhatja meg;

– a munkáltató által a magánszemély nyugdíjba vonulásakor adott 15 ezer forint értékű ajándéktárgy.

Kedvezményesen adózó természetbeni juttatások

2010. január 1-jétől adókötelessé válnak és 25%-os személyi jövedelemadóval adóznak az eddig természetben kapott juttatások:

– üdülési csekk vagy kedvezményes üdülés az éves minimálbér mértékéig;

– iskolakezdési támogatás évente a minimálbér 30%-áig;

– munkáltatói hozzájárulás az önkéntes kölcsönös egészségpénztárba, önszegélyező pénztárba havonta a minimálbér 30%-áig;

– foglalkoztatói hozzájárulás a foglalkoztató nyugdíjnyújtó intézményben havonta a minimálbér 50%-áig;

– iskolarendszerű képzés évente a minimálbér 2,5-szereséig;

– helyi utazási bérlet juttatása;

– melegétkeztetés havonta 18 ezer forintig.

A kedvezményesen adott természetbeni juttatások utáni adó megfizetése nem a magánszemélyt terheli.

Amennyiben a munkáltató a helyi utazási bérletet 2009-ben vásárolja meg és adja ki munkavállalójának, abban az esetben még nem adóköteles ez a juttatás. Természetesen ez csak 2010-re vonatkozik.

Változatlanul adható:

– adómentesen a fizetési előleg, melynek mértéke a mindenkori minimálbér 5-szöröse, 6 havi visszafizetési kötelezettséggel;

– a Pedagógusok Szakszervezete alapszabályában rögzítette, hogy önszegélyező feladatot lát el, ezért változatlanul adható szociális segély a szociálisan rászorultaknak, valamint temetési segély a közeli hozzátartozó elhunytakor;

– adómentesen adható a szakszervezet részéről évente egy alkalommal 5 ezer forint értékű tárgyjutalom, amely nem lehet vásárlási utalvány.

Síkhegyi Magdolna szakértő

Az egynapos orvosi vizsgálat igazolása

Többen megkeresték már szakszervezetünket azzal a kérdéssel, hogy miképp igazolhatnak egynapos orvosi vizsgálatot.

Kérdésükre választ az egyes egészségbiztosítási tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 360/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet 13. §-a ad, mely szerint:

»A keresőképtelenség és keresőképesség orvosi elbírálásáról és annak ellenőrzéséről szóló 102/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 2. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) Az egynapos sebészeti, a kúraszerű ellátás és a járóbetegként igénybe vett komplex fürdőgyógyászati ellátás idejére a háziorvos igazolja a keresőképtelenséget.”«

Ez a rendelkezés 2009. január 1-jétől hatályos.

A 360/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet a Magyar Közlöny 2008. évi 193. számában jelent meg.

Horváth Erzsébet
Tb-szakreferens

Évet zárt az Országos Nyugdíjasválasztmány

Megtartotta utolsó ülését az Országos Nyugdíjasválasztmány december 2-án. *Szabó Zoltán* elnök beszámolt az augusztusi balatonföldvári tanácskozás óta eltelt időszak eseményeiről. Összegezte a havonta ülésező intézőbizottság munkáját. Elmondta, az összejöveteleken megvitatták az aktuális szakszervezeti és a nyugdíjasokat közvetlenül érintő ügyeket, intézkedéseket. A választmányt a PSZ őszi kongresszusán *Tiba Mihályné* I.B.- tag képviselte.

Szabó Zoltán arról is számot adott, milyen munkát végzett az Idősügyi Tanácsban. Röviden összefoglalta a nyugdíjasokat érintő intézkedéseket, elmondta: a januári 4,1 százalékos nyugdíjemelés, a nyugdíjkorrekció folytatása január 1-én, a 65 éven felüliek ingyenes utazása változatlanul megmarad, de belép az ingyenes regisztrációs jegy váltásának kötelezettsége.

Az összejövetel fénypontja a karácsonyt köszöntő műsor volt, amelyet *Zombory Miklósné*, az V. kerületi Nyugdíjas tagozat elnöke szervezett. Műsort a Hild József Általános Iskola három tanulója adott, *Nagy Béla* tanáruk vezetésével Smetana és Mozart műveit adták elő.

Rágyanszki Györgyné
ONYV titkár

Aláírásgyűjtéssel, nagygyűlésekkel, kék szalaggal tiltakozott a PSZ az elvonások ellen

KÖLTSÉGVETÉS PRÓ ÉS KONTRA

Az oktatásra és a fogyatékkal élőkre fordított volna többet, ha lett volna rá lehetősége, mondta Bajnai Gordon miniszterelnök azután egy nappal, hogy az Országgyűlés november 30-án 201 igen, 179 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül elfogadta a 2010-es költségvetést, amely 3,8 százalékos hiánnyal, 0,6 százalékos GDP-csökkenéssel és 3,9 százalékos inflációval számol. Hiller István oktatási és kulturális miniszter szerint azonban a számok ellenére a magyar közoktatás jövőre lényegesen nagyobb forrásból gazdálkodhat, mint amennyi önmagában a közoktatási költségvetése. A Pedagógusok Szakszervezete a közoktatásból történő újabb forráskivonást elutasítja.

A már elfogadott "válságköltségvetés" 150 milliárd forinttal csökkenti jövőre a minisztériumok által felhasználható forrásokat, 40 milliárd forinttal a MÁV-támogatását, és hozzávetőleg 70 milliárd forintot von el az önkormányzatoktól, ugyanakkor biztosítja a forrást a távhőáfa-csökkentéshez. Csupán a rendőrség és az Út a munkához program kap plusz támogatást.

Uniós pénzekből nőnek a források

Bár a jövő évi költségvetés szinte mindenki számára megszorítást hozott, az oktatásé sokaknál kiverte a biztosítékot. Még Bajnai Gordon miniszterelnök is azt mondta egy napilapnak adott interjújában, hogy ha tehetné volna, többet fordított volna rá. Hiller István oktatási és kulturális miniszter optimistábban látja a helyzetet, szerinte ugyanis a költségvetés eredeti, nyári tervezetéhez képest - sikeres és kemény tárgyalások után - nemhogy csökkent, hanem megközelítőleg 5 milliárd forinttal nőtt a közoktatásra fordítható keret, a magyar közoktatás lényegesen nagyobb forrásból gazdálkodhat, mint amennyi önmagában a közoktatási költségvetése. A miniszter elismeri, a közoktatási normatíva kevesebb ugyan, de ez részben a gyereklétszám csökkenéséből, részben a munkaadói járulékok csökkenéséből adódik: amit nem kell kifizetnie a fenntartó önkormányzatnak, azt az állam nem is adja oda. Csakhogy az

európai uniós források jövőre sokkal nagyobb keretösszeggel állnak a közoktatás rendelkezésére.

Tatai-Tóth András, az MSZP oktatási munkacsoportjának vezetője úgy látja, a feszes költségvetés mellett sikerült megőrizni az intézményrendszer működőképességét. Véleménye szerint a munkacsoport és a frakció jól küzdött az iskolákért, módosító indítványokkal elérték, hogy a művészeti oktatás, a két tannyelvű iskolák normatívája csak az átlagos hét és fél százalékkal csökkent. A gyermekétkeztetést sikerült szinten tartani, sőt, kiterjesztették azt az általános iskola hetedik osztályára is. Az iskolai fejlesztésekre megpályázható alapot a tervezett egymilliárdról négy milliárdra emelték - ezzel az idei évhez képest az alap pénzeinek nyolcvan százalékát sikerült megtartani.

Nem kell pedagógus-elbocsátástól tartani

A politikus azt is elmondta, bár a költségvetéshez kapcsolódóan elfogadott „salátatörvény” ugyan lehetővé teszi az osztálylétszámok további tíz százalékos emelését, ám csak akkor ha azzal a tantestület, a szülői szervezetek és a diákönkormányzat is egyetért. Hangsúlyozta, ezzel mindenféle híreszteléssel szemben nem nyitottak kiskaput a pedagógus-elbocsátásoknak. Már csak azért sem kell tartani a leépítésektől, mert a pedagógusok óraszáma nem nő. Elismerte, az oktatási normatíva valóban csökken hét és fél százalékkal, de szerinte ezt ellensúlyozza a munkáltatói járulékok januártól esedékes ötszázalékos csökkenése és a tételes egészségügyi hozzájárulás eltörlése. Tatai-Tóth szerint viszont a közszférában megszűnt tizenharmadik havi fizetést a pedagógusok zöménél ellensúlyozza majd az a fejenként kilencvenezer forint körüli bérkiégszítés, amit 2010 első felében fizetnek ki.

Véleménye szerint ugyanakkor a közoktatásban indokolt lenne jobban honorálni a teljesítményt. Magasabb osztályfőnöki pótlékot fizetni, növelni az iskolaigazgatók által kezelt mozgóbér-keretet, és megfizetni sok-sok olyan tevékenységet, amit a pedagógusok ma lényegében társadalmi munkában végeznek.

A Pedagógusok Szakszervezete tiltakozása

A PSZ szerint a közoktatásba való beruházás a társadalmi esélyegyenlőtlenség leküzdésének leghatékonyabb eszköze, a forrásbővítés az ország versenyképességének a kulcsa, a jövőben busásan megtérülő kiadás. Ezért a közoktatásból történő újabb forráskivonást elutasítja. Annak érdekében, hogy tiltakozásának hangot adjon, az érdekvédelmi szervezet országsszerte nagygyűléseket szervezett, amelyeken a jövő évi költségvetési törvény - a közszféra munkavállalóinak és a közoktatás finanszírozásának - újragondolását követelte a kormánytól. Október 17-i Munkakongresszusán tiltakozó nyilatkozatát megerősítette, és azt kérte minden tagjától, illetve a közoktatás iránt felelősséget érző szimpatizánsaitól, hogy a költségvetés elfogadásáig kék szalag viselésével tiltakozzon a törvénytervezet ellen. Ugyanakkor nem csatlakozott a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének november 7-ére szóló tüntetéséhez. Galló Istvánné, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke azt mondta, fontos az egységes fellépés, de ennek nem a sztrájk a legmegfelelőbb formája. A PSZ azért, hogy nyomatékot adjon tiltakozásának, aláírásgyűjtésbe kezdett.

Két hét alatt több mint 64 ezer aláírást gyűjtöttek, azokat, és tiltakozó nyilatkozatukat október végén juttatták el az Országgyűlés elnökéhez. De a közoktatást érintő megszorítások ellen tiltakozó levelet juttattak el minden országgyűlési képviselőhöz is, a nyílt levelet a PSZ honlapján is közzétették. Ebben azt kérték, hogy a képviselők fontolják meg és akadályozzák meg a 2010-es költségvetési tervezet közoktatást érintő elvonásait. Az érdekvédők elismerték, hogy az ország súlyos gazdasági bajokkal küzd, ugyanakkor kitértek arra: a gazdaságban jelen van a túlköltekezés és a pazarlás is. Kiemelték, hogy a 2010. évi költségvetési törvénytervezet számos pontján megszorításokat, elvonásokat tartalmaz, s azok kihatnak az önkormányzatokra és a magyar közoktatás egészére.

„Aki a közoktatást fejleszti, az a jövőt építi, aki az elvonásokat támogatja, az a nemzeti oktatás sírját ássa” - fogalmazott a PSZ.

Azt ígérték, nem hagyják magukra az iskolákat

November 22-t a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) kezdeményezése alapján nyilvánították tizennyolc évvel ezelőtt a Magyar Közoktatás Napjának. Ezt a kezdeményező nem ünneppnapnak szánta, hanem a hazai közoktatás helyzetének, gondjainak bemutatására, valós társadalmi megítélésének elősegítésére. Idén a Magyar Közoktatás Napján az MSZP-frakció nevében *Tatai-Tóth András*, az MSZP oktatáspolitikai munkacsoportjának vezetője közleményt adott ki, melyben köszönetet mondott a pedagógusoknak a munkájukért.

A Magyar Közoktatás Napja a költségvetés parlamenti előkészítésének időszakába esik. Alkalmas arra, hogy ráirányítsa a döntéshozók és a közvélemény figyelmét a közoktatás stratégiai jelentőségére, fejlesztésének szükségességére - írta *Tatai-Tóth András* a Magyar Közoktatás Napjának alkalmából kiadott közleményében. Ebben azt közölte: "megerősítem, hogy nem hagyjuk magukra az iskolákat sem az intézmények belső életébe esetenként durván beavatkozó fenntartókkal, sem az iskola belső rendjét erőszakosan megzavarókkal szemben. Törvényjavaslatot nyújtottunk be, hogy az intézményvezetői pályázatok esetében ne lehessen semmibe venni az iskolai közösségek véleményét. Törvényt módosítottunk annak érdekében, hogy az iskolák szabályokat alkalmazhassanak külső személyek iskolai viselkedéséről is. Szorgalmazzuk, hogy a társadalmi környezet és az állami intézmények (védőnői szolgálat, egészségügyi, családsegítő, gyermekvédelmi, szociális, közoktatási, helyi, térségi és központi közigazgatási, kormányzati szervek) az eddigieknél jobban segítsék az intézményeket, óvodákat, iskolákat, az ott dolgozó pedagógusokat. Határozottan kell kiállniuk a munkájukat szakszerűen végző pedagógusok, intézményvezetők mellett. Segíteni kell, hogy a mindennapi élettel, neveléssel és oktatással együtt járó konfliktusokat a pedagógusok, szülők, gyermekek együttműködéssel tudják kezelni, megoldani. A gyermekek alapvető érdeke, hogy az iskolákban értelmes rend, következetesen betartott, a gyermekek életkorához igazodó munkafegyelem legyen. Ennek hiánya is hozzájárul az agresszió fokozódásához. Szükséges, hogy a szakmai, pedagógiai megoldások kerüljenek előtérbe, a jogi kényszereket végső eszközként kell használni, de ha erre kerül sor, akkor hatékonyan és gyorsan. A jogalkotásban az egyes területeken dolgozó, a valóságot jól ismerő szakemberek javaslataira jobban kell építeni.

Ebben az évben a Pedagógusok Szakszervezete a 2010-es költségvetéssel kapcsolatban számos jogos problémára hívta fel figyelmünket. Az MSZP-frakció tagjai, vezetői, valamint a frakció illetékes munkacsoportjai (oktatási, önkormányzati) érdemben megvizsgálták a PSZ valamennyi felvetését. Köztudott, hogy 2010-ben az egész közszféra takarékos gazdálkodásra kényszerül. Mi elsősorban a gyermekeket, a diákokat érintő követelések teljesítésére törekedtünk. Köszönet illeti a Pedagógusok Szakszervezetét azért, mert felelős fellépésével azt szorgalmazta, hogy a gyermekeinket nevelő és oktató intézmények jobb feltételek között tudjanak dolgozni 2010-ben. A Magyar Közoktatás Napján az MSZP parlamenti képviselői nevében megköszönöm a gyermekintézményekben, óvodáinkban, iskoláinkban dolgozó pedagógusok és az ő munkájuk feltételeit megteremtő alkalmazottak áldozatos munkáját, amellyel hozzájárulnak ahhoz, hogy minden megszületett gyermek egészséges, munkavállalásra képes felnőttként hagyja el intézményeinket."

A Magyar Közoktatás Napja alkalmából a pedagóguspálya presztízseről tanácskoztak

Idén a Magyar Közoktatás Napja alkalmából a pedagóguspálya presztízseről tartott konferenciát a Pedagógusok Szakszervezete. A tanácskozás bevezetőjében *Galló Istvánné*, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke úgy fogalmazott: "sokkal többről van szó, mint az oktatás dolgozóiról, Magyarország jövőjéről van szó."

A legtehetségesebbeket a pályára vonzani

A rendezvényen *Arató Gergely*, az oktatási tárca államtitkára arról beszélt, általában nőtt a pedagóguspálya presztízse, még akkor is, ha a mindennapok gyakorlatában ez másképp érződik. Vannak, akik a pálya elismertségét úgy emelnék, hogy még szigorúbban ellenőriznék, ki kerülhet oda, de ez csak akkor lenne megoldás, ha a tanárpályákra háromszoros-négyszeres lenne a túljelentkezés. Jelenleg azonban nem ez a helyzet. A cél az, hogy a sebb diákokat számukra pályára, ép-pályakezdőket kellene fizetlén több év-zókat. Hisz ő-ban sújtja az rezés, mint több évtizede vannak – vélekedett. Az alacsony fizetés miatt alacsony a pálya presztízse, ezért ma gyenge tanulmányi eredménnyel is be lehet kerülni pedagógusképzésre, ami ördögi kört képez, mert ezáltal még alacsonyabb lehet e hivatás megbecsültsége. Az államtitkár arról is beszélt, hogy a tanári hivatás presztízset az intézmények szintjén is helyre kell állítani, ezért nagyon fontos a szülők és az iskola közötti együttműködés, a közvetlen és jó kapcsolat. A célt azonban leginkább a pedagógusok bérendszerezéssel teljesítményalapúvá tétele szolgálná. Kijelentette: a pedagóguspályán a jobb minőséget nyújtókat jobban meg kell becsülni, mint az alacsonyabb színvonalon teljesítőket. Mindez minőségméréssel és minőségbiztosítással megoldható.

Tíz év alatt tizenötezer panasz

Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosa elmondta, tíz éve tölti be ezt a posztot, azóta 15 ezer panaszt vizsgált ki. Hozzátette, a tanárok valójában eszköztelenek az iskolai agresszió teljes körű kezelésében, de merni kell arról is beszélni, hogy van olyan ügy, amit a pedagógus egymagában nem tud megoldani. A helyes reakció és megoldás az volna, ha például a pszichológusokkal, a rendőrséggel vagy az ügyészséggel megfelelő munkamegosztást alakítanának ki. Nagy problémának nevezte azt, hogy egy adott iskola értékeiről a közvetlen környezete nem sokat tud, ezért a közoktatási intézményeknek "nyitásra van szükségük", ezáltal a presztízszük is nőhet.

Keszei Sándor, a Magyarországi Szülők Országos Egyesületének elnöke arról beszélt, a szülők számára fontos, hogy a pedagógus a magánéletében is példamutató legyen. A szülőknek állandó problémát jelent az is, hogy amikor a gyereket beviszik az iskolába, ezzel átadják a felügyeleti jogot is a pedagógusnak. Ha a gyerek a szünetről nem tér vissza az órára vagy elmegy az iskolából, akkor viszont a szülőt teszik ezért felelőssé.

A tanári hivatás presztízset az intézmények szintjén is helyre kell állítani, ezért nagyon fontos a szülők és az iskola közötti együttműködés

legtehetségesebbeket a pályára vonzani, ezért a jobban meg kell nevelni, mint a pályázók, akik a pályán

TAGOZATRÓL TAGOZATRA

Pénz beszél, diák szenved

A költségvetési törvénytervezet megszorításairól tartott 2009. október 12-én IB-ülést a PSZ Intézményvezetői Tagozata és Felnőtt- és Szakoktatási Tagozata, melyen *dr. Pécsi Ágnes*, a PSZ alelnöke és *dr. Horváth Péter*, a PSZ igazgató-titkára is részt vett. Az eseményről előző számunkban már hírt adtunk, most az egyik résztvevő ott szerzett személyes tapasztalatait közöljük. Az ülést a PSZ Szakoktatási Tagozatának elnöke, *Kósa Mihály* vezette. Az eszmecsere előtt a jelenlévők *Árok Antal* érdemeit méltatva, egyperces néma gyásszal adóztak emlékének.

Dr. Pécsi Ágnes vitaindítójában beszámolt arról, hogy a tiltakozó jegyzék összeállításánál első helyre tették a gyerekétkeztetést, utána következtek a pedagóguspótlékok, bérek. Kifogásolta, hogy a szakképzésre fordítandó támogatást csökkentik. Mint mondta, az összeg bizonyos szakmák oktatására nem elég, mert mindegyiknek más-más az eszközigénye. Javasolta az érettségi vizsga egyszerűsítését, a lebonyolítására fordított túlzott mértékű anyagköltség csökkentését.

Dr. Horváth Péter további megszorító tervezetekről adott tájékoztatást (a minőségi bérpótlék összegének változatlanul hagyása, a szakkönyvtámogatás drasztikus csökkentése). A továbbképzésre for-csökkentésében elmondta, telező, megképzés, akkor jezni. A gond cius 15-ig kell éves költség-félév viszont dődik. A hely-tükrözi, hogy 23 hozzászóló

A résztvevők szerint szükség lenne idegen nyelvi képzésük megszervezésére, és központi finanszírozására

a megszorításokkal kapcsolatos negatív következményeket. Elhangzott, komoly álláshely-vesztésekkel lehet számolni, mert a maximális osztálylétszám kerete 30 százalékkal túlléphető, így – a fenntartó anyagi megfontolásainak következtében – felduzadhat az osztálylétszám. Kérésként hangzott el, hogy ne hajszolják bele a vezetőket olyan intézkedésekben hogy megszüntessenek bizonyos állásokat, mert nagy gond lesz, ha nem lesz könyvtáros, vagy akár rendszergazda, konyhai dolgozó, takarítónő. A résztvevők felvetették, a szakképzési normatívák megállapításánál az illetékesek gondoljanak a szakmaiságra is. Félő, hogy a megfelelő anyagiak híján a gyerekek gyakorlat nélkül „fejben tanulják ki” majd a szakmát. Ez a képzés minőségét nagymértékben rontja. Elhangzott, fontos a szakképzés méltó helyre emelése, mert jelenleg inkább a továbbtanulás gondolata foglalkoztatja azokat a tanulókat is, akiknek a képességei ehhez nem megfelelőek. Jó szakmunkás viszont válhatna belőlük. A moduláris képzést valószínűleg nem kellő átgondoltsággal vezették be. Javaslatként hangzott el, hogy a normatívát vizsgatevékenységként adják, ne gyerekek után járjon. A tanulók testedzésére fordítandó normatíva elvonását fájó szívvel fogadták, mert a gyerekek katasztrofális egészségi állapotban vannak.

Problémaként vetődött fel, hogy vannak ugyan jó pályázati lehetőségek, de a szükséges szakértelem hiányában nem tud minden rászorult intézmény jó pályázatot írni, és nem tudják sem a szakértőt, sem a pályázattíró tanfolyamra jelentkezőt megfizetni. A szakoktatók képzésével kapcsolatban elmondták, van olyan kiváló pályázati lehetőség (TÁMOP), amelynek keretében külföldi képzésen vehetnének részt, de, mivel a legalább minimális szinten idegen nyelvet beszélő szakoktatók száma

nagyon kevés, az intézmények alig tudnak pályázni. Ezért a résztvevők szerint szükség lenne idegen nyelvi képzésük megszervezésére, és központi finanszírozására.

A pedagógus-továbbképzéssel kapcsolatban elhangzott, hogy a közoktatási törvény előírásához („a pedagógus hétévenként legalább egy alkalommal továbbképzésben vesz részt”) a pedagógusnak joga van, kötelességgé akkor válik, ha a munkáltató kötelezi rá. Felvetődött a kérdés, ha azonban az intézmény fenntartójának nincs pénze, akkor mit kezd a pedagógus az erre vonatkozó jogával? A pedagógus-szakvizsgálóval kapcsolatban kérésként merült fel, hogy legalább azok fejezhessék be, akiket az intézményük küldött. A résztvevők az önkormányzatokat érintő megvonalásokkal kapcsolatban rámutattak arra, hogy a „túlképzett” pedagógus „problémát” is jelenthet. Hiszen a munkáltató pénz hiányában inkább a kevésbé képzett munkaerőt foglalkoztatja, mert az olcsóbb.

Schneff Erika (Dunaujváros)

Jogérvényesítés minden szinten

A PSZ ÁMK, Ifjúsági, és Adminisztratív-technikai tagozata összevont tanácskozást tartott még októberben, a megjelenteket *Szabó Zsuzsa* alelnök köszöntötte. A résztvevők megemlékeztek *Árok Antaltól*, méltatták érdemeit.

A tanácskozás helyszíne a szervezet székháza, a kiküldött napirend szerinti témája – a költségvetési törvénytervezet megszorításai, különös tekintettel a tanácskozára megjelentek által képviselt területekre. A tanácskozás jó hangulatú fórummá alakult, ahol a meghívottak, elmondhatták gondolataikat, kérdezhettek, véleményt adhattak. *Szabó Zsuzsa* az iskolai agresszióról, annak áldozatairól beszélt, és a résztvevők elé tárta, mit tesz ez ügyben a szakszervezet. (A PSZ 6 pontos követelése a szakszervezet honlapján megtalálható.) Az alelnök felhívta a figyelmet a PSZ kommunikációjának fontosságára, és a szakszervezeti munkában való együttműködés előnyeire. Szót ejtett a PSZ által kezdeményezett tanácskozásokról az oktatási jogok biztosával, az oktatási és az igazságügyi minisztériummal, és beszélt a szakképzésről is.

Dr. Horváth Péter igazgató-titkár szakértőként a nem szakrendszerű oktatásról és a jövő évi költségvetési tervezetről beszélt. Beszámolt a PSZ október 17.-i kongresszusán megfogalmazott állásfoglalásról, az oktatást érintő költségelvonások elleni tiltakozó nyilatkozatról. Ezután a tagozatok intézőbizottságai együttes tanácskozásának előkészítése kezdődött meg. Az együttes tanácskozás célja az, hogy fény derüljön arra, melyek a különleges gondozásra jogosult gyermekek, tanulók többségi intézményekbe való integrálásának gyakorlati tapasztalatai, mi annak a jogi háttere. Az előkészítéshez a jelenlévők a tagozataik adottságai, szakmai szempontjaik alapján adtak javaslatokat, ötleteket, tettek fel kérdéseket, melyeket *Juhász Olga*, a PSZ sajtómenedzsere gyűjtött egybe.

Gyeraj Mihály

Integráció minden áron?

A PSZ valamennyi tagozata intézőbizottságai tagjainak összevont tanácskozása lesz Budapesten, a XI. kerületben a Ménesi út 94 szám alatti leánykollégiumban december 11-12-én. Az ülés témája a beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal küzdő gyerekek többségi intézményekbe való integrációjának jogszabályi és gyakorlati viszonya. Előadásokat az Oktatási és Kulturális Minisztériumból és a Szociális és Munkaügyi Minisztérium illetékesei tartanak az adott témában.

Szabó Zsuzsa

Veszprémben ösztől normál intézményekben tanulnak a problémás diákok

AZ INTEGRÁCIÓ SZÍNE ÉS VISZÁLYA

Veszprémben ebben a tanévben egy iskolával kevesebbe csengettek be, az Alternatív Általános Iskola nem fogad több diákot. Ez az iskola egy kicsit más volt, mint a többi, magatartászavaros, tanulási és beilleszkedési nehézségekkel küzdő felső tagozatos diákok jártak oda 1988-tól idén júniusig.

– Túlkoros, többször bukott, a normál iskolákban nem boldoguló gyerekek kerültek hozzánk, akik tele voltak kudarcélménnyel és szorongással. A mi feladatunk az volt, hogy megpróbáljuk a problémáikat megoldani, sikerélményt nyújtani számukra, hogy azután képesek legyenek visszailleszkedni a normál iskolai közösségbe – mondta Haász Mária, az intézmény nyugdíjba vonult igazgatója. – A legtöbb nálunk végzett diáknak ez sikerült is, a nagy részük szakmát tanult, volt, aki szakközépiskolába ment.

Hozzátette, az iskolai élet annyiban különbözött egy normál iskolától, hogy többet kellett a diákokkal beszélgetni.

Fel kellett számolni azokat az akadályokat, melyek meggátolták őket abban, hogy figyelni tudjanak a tanórákon, valamint fel kellett térképezni azokat a részkapességeket, melyek az átlagosnál fejletlenebbek voltak és egyénre szabott módszerekkel ezeket korrigálni. A kisebb létszámú osztályokban ez könnyen is ment. Előfordult, hogy néhány tanórát is igénybe vett egy-egy napi kudarc kibeszélése, de megérte, mert utána nagyobb tempóban lehetett haladni.

Az intézménybe csak bukott tanuló érkezett, az alternatív iskolában azonban a diákok 60 százaléka képes volt felsőbb osztályba lépni. Volt, aki számára egy-két év elég volt ahhoz, hogy visszakérüljön a normál iskolai rendszerbe. Családi volt a légkör, a tanulók nagy része visszajárt, behozta a később szerzett bizonyítványait, bemutatta a házastársát, gyerekét. A legtöbben a 90-es évek elején jártak az iskolába, volt olyan év, amikor közel 150 tanulónk volt – teszi hozzá a volt igazgató.

Arra, hogy miért kellett ezt a jól működő intézményt megszüntetni, Szauer István, az intézmény fenntartójának, a veszprémi önkormányzat oktatási és sportosztályának vezetője úgy válaszolt:

– Az antiszegregációs törvény kimondja azt, hogy semmilyen alapon nem lehet elkülöníteni a diákokat. A jogalkotó úgy ítélte meg, hogy a tanulási és magatartási problémákkal küzdő gyerekek külön intézményben való nevelése szegregáció, így azt jogellenesnek ítélte. Az iskolában ezért négy éve nem indítottunk új ötödik osztályt, így a tavalyi tanévben már csak egyosztálynyi fiatal járt az Alternatív Általános Iskolába. Ők júniusban elballagtak, és az iskola ezzel megszűnt.

Azok a diákok, akik beilleszkedési nehézséggel küzdenek, most a város iskoláiban vannak elszórva. Annak ellenére kellett tehát így tennünk, hogy minden eddigi tapasztalat azt mutatja, nem lehet mindenkit integrálva nevelni.

Fontos az elfogadó környezet

A legteljesebb életet akkor élhetjük, ha a mindennapok során optimálisan kibontakoztathatjuk képességeinket. Különösen gyerekkorban nagyon fontos az elfogadó és segítő mikrokörnyezet.

Magatartási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő tanulók még több figyelmet, toleranciát igényelnek. Ezt a többségi általános iskolák - gyakran nagy létszámú osztályaiban - nem tudják biztosítani. Hiszen ott is egyre több a részkapesség gyengeséggel küzdő, olvasásban, számolásban lemaradó tanuló. Ha még jön melléjük egy-két hiperaktív gyerek, igen nehézé válik az oktatás. A hiperaktív vagy magatartászavaros tanulók számára is rendkívül fárasztó és zavaró, ha túl sokan vannak az osztályban. Minden apró dolog elvonhatja figyelmüket, s innentől ők zavarják a pedagógust, illetve a többieket.

Mit tesz az a szülő, aki azt szeretné, hogy gyermeke a maximális képzést kapja az iskolában? Ha a lemaradó tanulók miatt az ő gyereke nem tud megfelelő tempóban haladni – egyszerűen kiírta az iskolából. Élve a szabad iskolaválasztás jogával elviszi egy másik intézménybe, ahol nincsenek túlzottan problémás tanulók. Ez pedig – hasonlóan a tagozatos iskolákhoz, osztályokhoz – bizonyos kiválasztódásokat, csoportosulásokat hoz létre. Jól működő gyakorlat volt, hogy a magatartási gondokkal vagy tanulási nehézségekkel küzdő gyerekeket legalább alsó tagozatban kis létszámú osztályokban oktatták-nevelték. Itt megfelelően képzett pedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztő tanítók foglalkoztak velük, s egyéni fejlesztésben is részesültek. Most, a nehezebb eseteket a speciális általános iskolák tudják fogadni vagy alternatív, alapítványi intézmények, de az utóbbit sok szülő nem tudja finanszírozni.

Trepák Erika fejlesztőpedagógus

Népszerű lett a keresztféléves felsőoktatási képzés

Idén kétszer annyian szeretnének a februárban induló keresztféléves képzésekben résztvenni, mint tavaly, 5 758 fő összesen 12 169 jelentkezést adott be a november 15-i határidőre.

A jelentkezők mintegy 80 százaléka mesterképzésre jelentkezett. Ez azt jelzi, hogy az alapképzésben végzők, végzetek, illetve részben a korábban főiskolai oklevelet szerzők egyre jobban kihasználják a keresztféléves jelentkezés lehetőségét. A 2010. évi keresztféléves felsőoktatási felvételi eljárásban államilag támogatott finanszírozási formára csak mesterképzésre és felsőfokú szakképzésre lehetett jelentkezni.

A mesterképzésekre jelentkezők számára a felsőoktatási intézmények határozták meg a rangsorolási, pontozási szabályokat, így azt is, hogy tartanak-e felvételi vizsgát, illetve miként veszik figyelembe a korábbi tanulmányi eredményeket. A felvételi vizsgák 2009 decemberében, illetve 2010. január elején lesznek. Az adatfeldolgozást – és az esetleges hiánypótlást – követően minden jelentkező regisztrációs levelet kap december 15-ig. Az esetleges hiánypótlásra, a jelentkezési határidőt követően megszerzett dokumentumok, igazolások beküldésére 2010. január 4-ig van lehetőség. A döntés a februárban induló képzésekre felvettekről 2010. január 15-én várható.

Köszönetnyilvánítás

A Pedagógusok Szakszervezete Budapesti Szervezete

Reichl Mária Alapítvány

kuratóriuma köszönetet mond mind azoknak, akik adójuk 1%-ával a rászoruló nyugdíjas pedagógusokat támogatták.

Az igazi gondoskodás nem veszhet el

Interjú Gáborné Haáz Andreával a MOL Tehetséggondozásért díjról

2007-ben adták át először a MOL Tehetséggondozásért díjat, amellyel a fiatal tehetségeket felkaroló edzőket, pedagógusokat tüntetik ki. A díjat azok számára hozták létre, akik önfeláldozó munkájukkal nagymértékben hozzájárultak a jövő művészeinek és sportolójainak sikereihez. A díjat a MOL Új Európa Alapítványa adományozza az arra érdemes jelölteknek. A díjról Gáborné Haáz Andreát, az alapítvány ügyvezetőjét kérdeztük.

Kit lehet a díjra jelölni és ki nyújtat be jelölést?

- Jelölést bárki benyújthat akár egyénileg, akár csoportosan. Általában a szülők vagy tanár- és edzőkollégák, igazgatók nyújtják be a jelölést. Első évben volt olyan díjazottunk, akire 47 volt diákja nyújtott be közös jelölést, akik mind egykori kémia tanáruk indíttatására választottak pályát és lettek biológusok, kémikusok, kémia tanárok vagy éppen orvosok. A díjat évente 4 tanárnak és 4 edzőnek adjuk át, tehát művészet-tudomány és sport kategóriában lehet jelölni olyan szakembereket, akik sokat tesznek a fiatalok felkarolásáért, kineveléséért.

Kik voltak az előző évi díjazottak, mely tulajdonságaik emelték ki őket?

- Közös bennük, hogy régóta és nagy elkötelezettséggel foglalkoznak a fiatalokkal. Időt, energiát nem kímélve szervezik számukra a programokat, edzéseket vagy éppen a gyakorlási lehetőségeket. Tudjuk, hogy a jó képességet időben fel kell ismerni és lehetőséget kell adni, hogy kibontakozzon. Ezek a nevelők általában nem a csodagyerekek nevelésére szakosodnak, hanem a kitartó munka, a szaktudás és a jó emberi kapcsolatoknak köszönhetően érik el az eredményeket, amelyek persze képességtől függően hozhatnak egészen kimagasló eredményt is.
- Művészet-tudomány kategóriában 2008-ban olyan példamutató pedagógusokat díjazott az alapítvány, mint **Feketéné Kun Ildikót**, az ország egyetlen, mára két nivódíjjal és kiváló együttes címmel rendelkező amatőr balett-együttesének alapítóját; a zongoraművészet kiemelkedő egyéniségeit – többek között **Érdi Tamást** – útjára indító **Hornvánszky Becht Erikát**, aki vak gyerekek számára fejlesztett ki tanítási módszert. Továbbá **Dr. Baranyi Károlyt**, aki több ezer fiatalot oktatott önzetlenül és elkötelezetten a fizika rejtelmeire és tartott évtizedeken keresztül ingyenesen egyetemi felkészítőt számukra, ahol nemcsak a tananyag, hanem az emberségre nevelés is a célkitűzések között szerepelt. Valamint a gimnáziumi matematikaoktatást megújító **Pósa Lajost**, aki a mai napig fáradszóról támogatja és segíti a diákokat, szervezi számukra a matematika táborokat, felkészítőket.
- Sport kategóriában a kiváló atlétikai utánpótlásedző **Fülöp Pétert**, az eredményes kerékpárversenyzőket és edzőket nevelő **Hazai Györgyöt**, az elkötelezett közösségi és sportembernek ismert **Nieberl Károly** kajakedzőt, továbbá **Szabó Ferencet**, a hazai cselgáncs utánpótlás Baranya megyei fellegvárának megalapítóját tüntettük ki.

Milyen díjazásban részesülnek a díjazottak?

- A MOL Tehetséggondozásért díj erkölcsi és anyagi elismerés. A díjazottak a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem diákjai által tervezett díj mellé 500.000 Ft nettó pénzjutalomban részesülnek.

Meddig lehet jelölni, és mikor van a díjátadás időpontja?

- Jelölni egész évben, folyamatosan lehet, azaz december 31-ig várjuk az internetes oldalunkon a jelöléseket. Döntés terveink szerint 2010. februárban lesz. A díjak ünnepélyes átadására pedig március elején kerülne sor, ennek pontos időpontjáról természetesen értesítünk minden díjazottat és jelölőjét.

Hogyan lehet benyújtani a jelölést?

- Minden információ a www.ujeuropaalapitvany.hu oldalon érhető el és ott lehet online módon jelölni is.

Az Új Európa Alapítványnak nem ez az egyetlen programja. Mikor jött létre az alapítvány és milyen egyéb támogatásokat nyújt?

- Az Alapítvány 2006 óta működik, a MOL hozta létre társadalmi felelősségvállalási programjai kezelésére. Jelenleg két fő pályázati programunk van a díj mellett: a **Segíthetek? MOL Tehetségtámogató program**, amelynek keretében 10-18 év közötti tehetséges fiatalok nyerhetnek el támogatást eszközvásárlásra vagy útiköltségeikhez, ha a sport vagy a művészet-tudomány valamelyik területén már jó eredményekkel rendelkeznek. A **Segíthetek? MOL Gyermekgyógyító programunkban** pedig krónikusan beteg gyerekeknek rehabilitációs céllal művészeti és élményterápiás programokat szervező nonprofit szervezeteket támogatunk.

HATÁLYBA LÉPETT A LISSZABONI SZERZŐDÉS

Az Európai Bizottság meggyőződése, hogy fontos előnyökhöz juttatja a polgárokat

A Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jén lépett hatályba. Ez alkalomból a portugál kormány, a svéd elnökség és az Európai Bizottság közös ünnepséget szervezett Lisszabonban. A Bizottság meggyőződése, hogy a szerződés új, fontos előnyökhöz juttatja a polgárokat, és belátható időtávra rendezi az intézmények körüli vitákat. Ezzel az Európai Unió számára lehetővé válik, hogy koncentrálhasson a gazdasági és pénzügyi válságból való zökkenőmentes kilábalásra, és a környezetbarát növekedést célzó 2020-as stratégia előmozdítására.

A december 1-jei hatálybalépés alkalmából José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke úgy nyilatkozott: „A Lisszaboni Szerződés a polgárokat helyezi az európai projekt középpontjába. Örülök, hogy a cselekvéshez szükséges megfelelő intézményeink megvannak, és stabil időszakot élünk, így most minden energiánkat az európai polgárok igényeinek kielégítésére fordíthatjuk.”

A Lisszaboni Szerződés anélkül módosítja a jelenlegi EU- és EK-Szerződést, hogy a helyükbe lépne. Megteremti az unió számára a szükséges jogi keretet és eszközöket ahhoz, hogy kezelni tudja a jövő kihívásait, és választ adhasson az európai polgárok kéréseire. Az európai polgárok alapvető jogait chartában rögzíti, és lehetővé teszi számukra, hogy beleszólhassanak az európai ügyekbe. Az Európai Uniónak ezentúl megfelelőbb eszközök állnak majd rendelkezésére az energia, az éghajlatváltozás, a határokon átnyúló bűnözés és a bevándor-

lás okozta gondok kezelésére. A nemzetközi kérdésekben is határozottabban léphet majd fel.

A szerződés legfontosabb vívmányai

Demokratikusabb, nyíltabb és elszámoltathatóbb lesz az Unió. Az Európai Parlamentnek és a nemzeti parlamenteknek sokkal nagyobb beleszólásuk lesz az uniós döntéshozatali folyamatokba, és a polgároknak joguk lesz megtudni, hogy uniós szinten hogyan döntenek miniszterei. Minden európai polgárnak lehetősége lesz arra, hogy befolyást gyakoroljon az uniós jogszabály-javaslatokra. A hatékony és modernizált intézmények segítségével gyorsabb és következetesebb döntéshozatalra lesz lehetőség a közrenddel kapcsolatos kérdésekben. Az európaiak jogát, az EU értékeit és céljait minden korábbinál világosabban rögzíti. Az Alapjogi Charta az uniós szerződésekkel azonos jogállást kap. Új pozíciókat hoztak létre annak érdekében, hogy nagyobb legyen az összhang az EU külpolitikájának – diplomácia, biztonság, kereskedelem, humanitárius segítségnyújtás - különböző ágai között.

Mindez lehetővé teszi, hogy az Unió változásokat hajtson végre, az európaiak nagyobb biztonságban és jólétben élhessenek, és több lehetőségük nyíljon a globalizáció alakítására.

Az unió korábbi határozata az egész életen át tartó tanulás fontosságáról talán most jobban megvalósul. A Lisszaboni Szerződés szövege a következő honlapon érhető el: http://europa.eu/lisbon_treaty

Az Országos Képzési Keretrendszer jövőjéről tárgyaltak

TÁRCAKÖZI BIZOTTSÁG: LEMARADÁS A FEJLESZTÉSBEN

Az Európai Képzési Keretrendszerrel (EKKR) kapcsolatos legújabb fejleményekkel ismerkedtek meg a Tárcaközi Bizottság tagjai októberben. Az újdonságokról *Loboda Zoltán*, az Oktatási és Kulturális Minisztérium főosztályvezetője számolt be. Elmondta, Leuwen-ben miniszteri értekezlet döntött arról, hogy 2012-t javasolják a bevezetés határidejének, jövő év tavaszára olyan fórumot szerveznie, amelyen az EKKR bevezetésével kapcsolatos jó gyakorlatot mutatják be. 2010-ben Bécs és Budapest ad majd otthont EKKR konferenciának.

Az EKKR Tanácsadó Csoport ülésén pontosították azokat a viszonyítási, eljárási kritériumokat, amelyek elősegíthetik az EKKR rendszerének bevezetését az egyes országokban. A legfontosabb kritériumok: a koordinációs pontok kijelölése, a közös descriptorok és a közös kreditrendszer létrehozása, a minőségbiztosítási rendszerek működtetése, az egyes hatóságok együttműködése és a kapcsolat megteremtése az Európa-szal. (Természetesen az Európai Bizottság az EKKR bevezetésében csak segítő szerepet tölt be, az eljárás nemzeti hatáskör.)

A Tárcaközi Bizottság ülésén részt vettek az NFÜ képviselői is. *Simon László*, az ügynökség Központi Fejlesztési Programirodájának igazgatója arról beszélt, együttműködési kényszer van. A fejlesztő munkát a TÁMOP egyes programjain keresztül finanszírozza a kormány, ám az késésben van, nem látják biztosítottak a 2010. évi befejezést. Így viszont visszavonhatják a pénzt. Ezért a továbbiakban menedzsmentek felügyelik majd a fejlesztő munkát.

Mint ismeretes, az OKKR bevezetését tartalmazó kormányhatározatnak 2010-re kell elkészülnie. Tartalmaznia kell a keretrendszer szintjeit, és az azokhoz tartozó descriptorokat. A Tárcaközi Bizottság is megállapította a fejlesztő munka komoly lemaradásának tényét, ezért értetlenül fogadta, hogy az továbbra is külön-külön, egymástól elszigetelten folyik. A résztvevők úgy vélték, az elkülönülés helyett összehangolt, együttes munkára lenne szükség. Ezt a Szociális és Családügyi Minisztérium nevében *dr. Székely Judit* szakállamtitkár és *Mátyus Mihály* főosztályvezető is megerősítette.

A menetrend szerint decembertől kezdődne a szélesebb szakmai és társadalmi vita, a végleges javaslatnak májusig el kellene készülnie, hogy a kormány el tudja azt fogadni. Így kerülhet csak sor az OKKR 2012-es bevezetésére. A bizottság megvitatta az előzetesen kiküldött dokumentumokat is. A felsőoktatás a TÁMOP 4.1.3. alapján részletes szakmai programokat tárt a bizottság elé. Az NSZFI-ben később indult a TÁMOP 2.2.1. programra támaszkodó fejlesztő munka.

A bizottság egyetértett az egységes nyelv kialakításának szükségességében. Viszont vita alakult ki arról, hogy lehet-e különböző szintje egy szakképesítésnek az EKKR-ben és az OKKR-ben. Abban megegyeztek, hogy Magyarországon is az EKKR-hez illeszkedő szinteknek kell lenniük, de azoknak is figyelembe kell venniük a hazai sajátosságokat.

A munkaadói szervezetek és a SZEF képviselője úgy vélte, szükséges lenne erőteljesebben bevonni a munkába a szociális partnereket. Igényt tartanak szakértő jelölésre is.

Békési Tamás,
a SZEF képviselője

BALLAGÁSI ÖLTÖNY NEVELÉSI CÉLBŐL

Mire szedhető osztálypénz, tandíj, térítési díj?

Az oktatási intézmények nem kérhetik a szülőktől a nevelési, pedagógiai program megvalósítását szolgáló rendezvények költségeinek megtérítését – így foglalt állást dr. Szabó Imáté, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa. Közölte, amennyiben az iskola által szervezett esemény nem része a tantervnek, a szülők írásbeli nyilatkozatát kell beszerezni a költségek viseléséről. Az ezzel ellentétes gyakorlat a sérti a jogbiztonság, a tisztességes eljárás követelményét, a művelődéshez, az oktatáshoz és az emberi méltósághoz való alapvető jogot.

Egy több gyermeket nevelő, szociális támogatásban részesülő panaszos sérelmezte az osztálypénz-szedés gyakorlatát. Szabó Máté ombudsman megkereste a beadványban megnevezett középiskola igazgatóját, aki arról tájékoztatta, hogy minden tanév első szülői értekezletén – szülői kezdeményezésre – az osztálykirándulás lebonyolítására, osztályprogramok szervezésére és végzős osztály esetén ballagási (erdészeti) öltönyre, tabló készítésére pénzt gyűjt az osztályfőnök. Az intézmény házi-rendje az osztálypénzről nem tartalmaz előírást, a befizetés önkéntes, illetve annak megtagadása nem járhat sem a mulasztó nevének nyilvános kihirdetésével, sem a bizonyítvány visszattartásával. Az igazgató elmondta, hogy sok nevelési programot kell megvalósítani, azonban az iskola nem tudja mindegyiket finanszírozni. A ballagási ruha készítése pedig iskolai hagyomány, mivel úgy ítélik meg, hogy az ünnepélyes öltözék a vizsga iránti tisztelet kifejezése, tehát fontos nevelési alapelv.

Szabó Máté ombudsman ez utóbbival, a tanulók öltözködésével kapcsolatban kifejtette, hogy a közoktatási törvény értelmében az iskola csak a testi épséget védő, illetve a tanórán való részvételt biztosító ruházat viselését határozhatja meg, az ebbe a körbe nem tartozó felszerelésekről az iskolának kell gondoskodnia. Jogszabályba ütközik minden olyan iskolai rendelkezés, amely fentiekben túlmenő korlátozást tartalmaz, illetve meghatározott viselet (például erdészeti, ballagási öltöny) kötelező használatát írja elő. Az állampolgári jogok biztosa hangsúlyozta, hogy az előírt ruházat hiánya esetén sem dönthet úgy az iskola, hogy a tanulót eseti jelleggel kizárja a tanításból, illetve a nevelési programban szereplő rendezvényről.

A közoktatási törvény meghatározza, hogy az iskolai szolgáltatások közül mi ingyenes, miért kérhető térítési díj, illetve

tandíj. Az ingyenes szolgáltatások egy része nem taxatív meg-határozott, hanem a helyi sajátosságokhoz igazodik, vagyis a nevelési, pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódik. A nevelési-oktatási intézmény költségvetésének terhére kell megszervezni az előírt tananyag megismerését, feldolgozását, a mindennapi testedzést, az intézményen kívüli kulturális, művészet, sport- vagy más foglalkozást, kirándulást, erdei iskolát. A törvény meghatározza azt is, hogy tandíjért vehető igénybe az iskolában, a kollégiumban a pedagógiai programhoz, a helyi tantervhez (az alaptevékenységhez) nem kapcsolódó nevelés és oktatás, valamint az ezzel összefüggő más szolgáltatás. A törvény végrehajtási szabálya kimondja, hogy a kiskorú tanuló szülőjének előzetes írásbeli nyilatkozatát be kell szerezni minden olyan iskolai és kollégiumi döntéshez, amelyből a szülőre fizetési kötelezettség hárul. E nyilatkozatok meglétét a jelenléti ív és az osztályfőnök beszámolója sem pótolja.

A középiskolai ballagás a tanulók és a családok életében fontos ünnep, amit sok esetben túlzásokba vitt külsőségekkel is hangsúlyozni akarnak. Az egyedi ballagási ruhákat a gyerekek nyomására nagyon sokszor a szülők kezdeményezik – jegyezte meg a fentiekkel kapcsolatban *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke. Hozzátette, annak idején már a 8. osztályban, és a középiskolában is kötelező volt a matrózblúz viselete az ünnepségeken, és senkibe föl se merült, hogy ne az legyen. A rendszerváltás után - hogy ne uniformizálják a diákokat – megszüntették az iskolaköpeny viseletét is, pedig szó, mi szó, az a köpeny sok mindent eltakart. Most pedig a legutóbbi divat szerint, de sokszor az iskolai munkának nem megfelelő ruhában mennek a gyerekek az iskolába. A szülőket ezzel komoly anyagi kiadásokba kényszerítik. Ugyanakkor sok család ezeket a terheket nem tudja vállalni, de mégsem akar lemaradni, főleg gyermekét nem akarja társai előtt „hátrányos” helyzetbe hozni. Ezért sokszor a pedagógusok, osztályfőnökök kerülnek nagyon nehéz helyzetbe, ha szóvá teszik a túlzott „divatozást”, hisz van olyan szülő, aki hamar odavágja, mivel ő ruházza a gyereket, senkinek semmi köze hozzá, hogy miben jár. Azokban az iskolákban, ahol jó az együttműködés a pedagógus és a szülő között, ilyen problémák nem merülnek fel.

HARC A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSA ÜRÜGYÉN

A közoktatási törvény módosítását kezdeményezték fideszes képviselők. Az oktatási tárca államtitkára "sima politikai blöffnek" nevezte a törvényjavaslatot.

A Fidesz indítványban az áll, hogy az új szabályozás szerint a jövőben nem a felsőoktatási intézmények, hanem a kormány dönthetne arról, mely képzések esetében, hány tantárgyból és melyekből írja elő az emelt szintű vizsgát felvételi követelményként. A javaslat rögzíti, hogy a kormánynak 2010. szeptember 15-ig kell az erről szóló rendeletet - a felsőok-

tatási intézmények javaslatainak ismeretében - megalkotnia. A kellő felkészülési idő érdekében először a 2013 őszén induló felsőoktatási képzések esetében kell alkalmazni az új rendelkezéseket.

Arató Gergely, az oktatási tárca államtitkára kifejtette: végszavazás előtt áll a közoktatási törvény módosítása, amelynek lényege nagyon hasonló, azaz a kormány számára lehetőséget ad, hogy meghatározza, milyen alapszakoknál írja elő az emelt szintű érettségit. Az államtitkár az indítványt "sima politikai blöffnek" nevezte, a Fidesz ugyanis nem nyújtott be módosítást a közoktatási tör-

vény parlament előtt fekvő módosításához. Megjegyezte: már nincs esély arra, hogy ebben a parlamenti ciklusban tárgyaljanak a Fidesz- indítványról. A tárca ugyanakkor fél éve egyeztet a témában a felsőoktatási szakmai szervezetekkel. A szakmai szervezetekkel most kezdődik annak a kormányrendelet-tervezetnek az egyeztetése, amelynek alapján 2012-től 240 pont lenne a felsőoktatás minimum-ponttárára, az emelt szintű érettségiért akár 50 pluszpontot is lehet kapni, s a többletpont-maximum 100 lenne. Az indítvány januárban kerülhet a kormány elé.

Az árpádsávtól a csodaszarvasig

A válság a szélsőségek szálláscsinálója

Programra van szükség a szélsőségek ellen, eltűnésükre csak olyan válságkezelő stratégia esetén lehet számítani, amely a tömegek által hihető alternatívát állít fel az érzelmi alapon álló, szélsőséges, hitbéli ígéretekkel szemben – ez volt a tanulsága annak az előadásnak, amelyet Ormos Mária történész tartott "Az árpádsáv tegnap és ma" című konferencián november 26-án a Holokauszt Emlékközpontban.

Az akadémikus beszélt arról is, Hitler két dologban nem tévedett: az 1920-as években azzal biztatta az akkor nagyon is gyengén szereplő pártját: eljön majd a nyomor kegyetlen istennője, és az dagasztani fogja. A másik kedvenc mondása az volt: a tömeg ostoba, az ostoba tömegben belül a legostobább emberhez kell szólni, és csak egy ellenséget kell fölmutatni, de azt újra és újra szidalmazni kell. "Sajnos bevált" – tette hozzá Ormos Mária. A történész beszélt arról is, hogy a válság valóban a szélsőségek szálláscsinálója. Így volt ez az I. világháború után is, amikor katonatömegek érkeztek meg békétlen hazájukba, ahol a semmi várta őket. Nem véletlen, hogy ebben a káoszban a szélsőséges mozgalmak gomba módra szaporodtak, a konszolidálás idején eltűntek, hogy aztán a gazdasági világválság idején egész Európában ismétnek. Amiben sonlított: nem mére aspirálzemi életükre részére, amit a színre. Ez pedühöt, bosszúséget követelt magának. Azokban az országokban (Anglia, Skandinávia) azonban, ahol az állam képes volt olyan programot állítani, amellyel segítettek az embereknek, a szélsőségesek nem nyertek teret.

Az árpádsávos zászló ma a félelemkeltés eszköze a szélsőjobb kezében

Karsai László történész, a Szegedi Tudományegyetem tanára kifejtette, az árpádsávos zászló ma a félelemkeltés eszköze a szélsőjobb kezében. A szélsőjobbnak ez a mai szimbóluma azonban a második világháború idején működő Nyilas kereszt Pártnak csak a második számú jelképe volt, hivatalos lobogójuként a vörös alapon, fehér körben lévő zöld nyilaskeresztet használták. Utóbbi a pártvezér, Szálasi Ferenc "lopta", plagizálta a többi kortárs szélsőjobb szervezetől, amiért azok meglehetősen nehezteltek rá. Az árpádsávos tehát "soha nem volt az egyetlen hivatalos zászlajuk a nyilasoknak", egyik változatát pedig maga Szálasi rajzolta meg a szegedi Csillag börtönben. Egészen 1941-ig viszonylag ritkán használták különböző rendezvényeiken, és még az 1940-es párt szervezeti szabályzatban sem említették – összegezte.

A rendszerváltás utáni évek egyik meglepetése az újpogányosság megjelenése – erről Ungváry Krisztián, az 56-os Intézet történésze beszélt. A "Pilis szívszakrája", a táltosok vagy a magyarok szkíta és sumér rokonságát hangoztató turanizmus, amelyet a mai szélsőjobb is szívesen emleget, sokakra az újdonság erejével hat, holott történelmi gyökereik az 1930-as évekig nyúlnak vissza. Ezeket sem az akkori politikai elit, sem a keresztény egyházak nem ismerték el, egészen addig, amíg az "alulról jövő nyomás hatására" Imrédy Béla miniszterelnök 1939-ben meg nem hirdette a csodaszarvas-mozgalmat, és a csodaszarvast a kormányzó párt jelképévé tették. Ezt a szimbólumot a mostani szélsőjobb is használja, megtalálható az egyik "nemzeti rockzenekar" jelképei között is.

Szaktmák jövőre is

A jelenlegi oktatás színvonala a sikeres gazdaság záloga

A Petrik TISZK-ben a jövő szakmáit oktatják, környezetvédelmet, informatikát, vegyészeti. Ezek a területeken különösen fontos, hogy az oktatás lépést tartson a tudomány gyors fejlődésével. A jövő generációja számára is elérhető világot biztosító szakmák fejlesztéséhez modern módszerekre, eszközökre, új ötletre van szükség, amelyekhez az Európai Unió nyújt segítő kezét a TÁMOP-2.2.3 program keretében. Hogyan alakul át a szakképzés, hogyan segíti a változás a diákokat, és mit tesz az iskola a munkaerőpiacért, ezek a kérdések álltak a november 23-i Petrik TISZK "Válasz a kihívásokra - a szakképzés jelene és jövője" konferencia középpontjában.

A konferenciát Dr. Szentes György a Magyar Szakképzési Társaság főtájkára nyitotta meg. Beszámolója kitért a közoktatási törvény változására, a szakiskolák képzésének megerősítésére. A munkaerőpiac igényéhez igazodva a szakképzés gyökeres átalakítását szorgalmazza az általa irányított Szakképzési Társaság.

A „tiszkésedés” 2005-ben indult útjára; az új magyar főnév az azonos szakképzési csoporthoz tartozó iskolák együttműködését, azaz Térségi Integrált Szakképző Központokba való tömörülését jelenti. A jelenlegi pályázaton elnyert 220 millió forint a szorosabb és hatékonyabb együttműködést hivatott segíteni. Ez vezetői, a szaktanárok, szervezők a diákok szintjén valósul meg. 317983 tanuló sorsáról, életpályáról szól a program, jelenlegi oktatásuk színvonala a sikeres gazdaság záloga lesz. A konferencián a Petrik TISZK kilenc, külön-külön is több évtizedes szakmai és pedagógiai múlttal rendelkező fővárosi szakközépiskola sikeres együttműködésének lehettünk tanúi, amelyekben alapozó, a szakképzésben való részvételre felkészítő középiskolai oktatást folytatnak. Az érettségi utáni szakképzés mindhárom szakmacsoportban a Petrik Lajos Szakközépiskolában történik

A szakmai konferencia résztvevői ízelítőt kaptak a képzésben résztvevő tanulók felkészülését segítő, a megújult szakmai vizsgakövetelményekhez igazodó oktatási anyagból, amely a gyakorlati életben használható kommunikációt helyezi előtérbe. Egy interaktív fizikafeladatban a vendégek kapták a vízimentők szerepét és egy fuldoklót kellett a lehető leggyorsabban kimenteni a tóból. Az új tananyag interaktív, gyakorlatorientált, színes, felhasználja a rendelkezésre álló technikát. Tesztelése jelenleg történik, sikere a tanterem falai közt dől majd el.

Hudacsek Lászlóné projektvezető elmondta, a projekt támogatásával továbbképzéseken készítik fel a pedagógusokat az új Országos Képzési Jegyzékben megfogalmazott moduláris elvű szakképzési feladatok ellátására. Kompetenciaalapú tanítási-tanulási programok kidolgozásával, ma már használatával is, fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások szervezésével a tanulók szakmai és munkavállalói kompetenciáinak fejlesztését, munkába állási esélyeit növelik. A programban kiemelt szerepet kaptak a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, vagy valamilyen fogyatékkal élő tanulókkal való – szintén esélyegyenlőséget biztosító – fejlesztések és foglalkozások.

A szakképzés célja, hogy a diákok az iskolából kikerülve képesek legyenek önállóan munkába állni. Ehhez a tanuló motíváltsága szükséges, melynek gátja lehet, hogy a középiskolák korú fiatal nem tudja, mivel szeretne foglalkozni, sőt gyakran a lehetőségeit sem ismeri. Ebben igyekszik segíteni a Petrik TISZK honlapján található pályaválasztási program.

HAZAI MOZAIK

Átadták az idei Rátz tanár úr életműdíjakat

Elismerés a természettudományok oktatóinak

Idén Tatár István (Makó), Láng Hugó (Székesfehérvár) matematikatanár, Flórik György (Budapest) és Mayer Farkas (Pannonhalma) fizikatanár, Dr. Budayné Dr. Kálóczi Ildikó (Debrecen), és Dr. Kikindai Kristóf biológiatanár, Dr Halblender Anna (Pécs) és Dr. Nagy Zsigmondné kémiantanár kapta a Rátz Tanár Úr Életműdíjat. Az egymillió forint jutalommal járó elismerést minden évben a középiskolai reálokztatás azon pedagógusai kapják, akik életművükkel, kiemelkedő munkásságukkal jelentősen hozzájárultak a hazai középiskolai természettudományos képzés színvonalának emeléséhez.

A díjat az Ericsson Magyarország Kft., a Graphisoft R&D Zrt. és a Richter által létrehozott "Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért" ítéli oda. Létrehozásával a cégek célja az volt, hogy ösztönözzék a hazai képzést, ezen belül támogassák a középiskolai oktatással kapcsolatos személyi feltételek alakítását. A díjazottak kiválasztásában a kiváló szaktanári munka mellett a tan- és szakkönyvszerkesztői, -írói munkában elért siker is szempont volt. Az idei díjakat *prof. dr. Kroó Norbert*, az alapítvány kuratóriumának elnöke, valamint az alapító cégek vezetői, *Dr. Pellioniszné dr. Paróczai Margit*, a Richter emberi erőforrás igazgatója; *Bojár Gábor*, a Graphisoft elnöke és *Chris Houghton*, az Ericsson Magyarország vezérigazgatója adta át november 17-én a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Dísztermében. Dr. Kroó Norbert akadémikus, az MTA természettudományi alelnöke ez alkalomból elmondta, a reálszakos oktatásban figyelemreméltó munkásságot napjainkban különösen fontos elismerni, hiszen a tanári pálya vonzása – főként a természettudományok tekintetében – folyamatosan csökken, tanári gárdánk rohamosan öregszik. Kell, hogy minél többen lássák: a jövő magyar társadalmának égető szüksége van a jelen magas színvonalú oktatására, ezért kell az eddigieknél jobban megbecsülni annak kiválóságait.

Az iskolák 2009-ben a díjra 117 pályázatot nyújtottak be, matematikából 42, fizikából 28, kémiából 24, biológiából 23 pedagógust javasoltak.

A díj névadója, **Rátz László** (1863-1930) a Budapesti (Fasori) Evangélikus Gimnázium legendás híru tanára volt. Nevéhez számos tehetség (pl. Wigner Jenő fizikus, Neumann János matematikus) műszaki és tudományos pályájának indulása fűződik. Éveken át a Középiskolai Matematikai Lapok szerkesztője volt, neki is köszönhető a matematika-tanítás hazai reformja.

Hejőkeresztúri pedagógus lett az év mentora

Kovácsné Nagy Emese, a hejőkeresztúri IV. Béla Körzeti Általános Iskola és Napközi Otthonos Óvoda igazgatója lett Az év mentora díj - 2009 kitüntetettje. Az elismerés erősíti a pedagógusok önbecsülését, növeli az oktatásba vetett bizalmat, hozzájárul a szakma presztízsének emeléséhez és segíti minőségi utánpótlását - olvasható az ŐS honlapján. A díj odaítélésének fővédnöke *Oláh György* Nobel-díjas kémikus, kiemelt támogatója a Magyar Innovációs Szövetség és a Magyar Tudományos Akadémia volt.

Nagy sikerrel zárult az Országos Történelmi Műveltségi Vetélkedő

Az Országos Történelmi Műveltségi Vetélkedő döntőjének felejthetetlen pillanatait tizenkét gimnázium tanulói izgulták végig. A Nemzeti Tankönyvkiadó és a budapesti Németh László Gimnázium által szervezett versenyen, az ötszáznegyven jelentkező csapatból a legjobbak mérhették össze tudásukat november 28-án, a budapesti Németh László Gimnáziumban. A rendkívül szoros versenyben az orosházi Tánics Mihály gimnázium Főnix Légio nevű csapata lett a győztes.

Ünnepélyes keretek között hirdették ki a verseny győzteseinek a névsorát. A döntőbe jutott (bajai, balassagyarmati, budapesti, dombóvári, győri, miskolci, orosházi, sárospataki, szekszárdi) csapatok a végső megmérettetés előtti hetekben már számos területen bizonyították rátermettségüket és kreativitásukat.

A végső megmérettetésen sok izgalmas feladatot kellett megoldaniuk a diákoknak – villámkérdésekre válaszoltak, tesztfeladatokat oldottak meg, érveltek egy-egy történelmi esemény mellett, vagy ellen és képrészletek alapján ismerték fel a történelmi személyeket. A nyertesek az értékes nyerményeket *Dr. Katus László* professzortól, a zsűri elnökétől és a különdíjat felajánló Millennium Utazási Iroda képviselőjétől, *Békeffi Annától* vehették át. A versenyt a Nemzeti Tankönyvkiadó és a Németh László Gimnázium hagyományteremtő szándékkal hívta életre fennállásuk 60. évfordulójának alkalmából. Mindenki, aki részt vett a versenyen nem csak lexikai tudással gazdagodott, hanem megtapasztalta, hogy milyen játszva tanulni és nevetve küzdeni.

Az Országos Történelmi Műveltségi Vetélkedő eredményei

Helyezés	Középiskola neve	Csapat neve	Település
1.	Tánics M. Gimnázium	Főnix Légio	Orosháza
2.	Eötvös J. Gimnázium	Rosszcsont Rudik	Budapest
3.	Balassi B. Gimnázium	Szarmaták	Balassagyarmat

Egész népüket tanítják

A Charles Simonyi Kutatói Ösztöndíjat Kollár László pécsi kémikus, Simon István szegedi biológus és S. Varga Pál debreceni irodalomtudós vehette át december 1-én.

A díjat 2000-ben alapították a Simonyi család felajánlásával. Charles Simonyi a legendás fizikus-tanár, Simonyi Károly fia (Charles Simonyi maga is nemzetközi híru szoftverfejlesztő, a Microsoft egyik egykori vezetője, „mellesleg” az első magyar származású űrturista) akkor 25 millió forintot ajánlott fel a kimagasló teljesítményt nyújtó magyar kutatók számára. Idén a 3 millió forinttal járó elismerést *Kollár László* számára a koordinációs kémiai alapkutató, a fémorganikus vegyületek szintetikus kémiaja, valamint újszerű, gazdaságos szintézisek kidolgozása területén elért eredményei hozták meg a sikert. *Simon István* a fehérjék szerkezetét meghatározó alapelvek feltárásában végzett kutatásáért, *S. Varga Pál* pedig a klasszikus magyar irodalom területén végzett tevékenységéért kapta meg az elismerést. Az ösztöndíjat évente három, egyetemen vagy kutatóintézetben dolgozó kutatónak adják át, akik tevékenységükkel kimagasló teljesítményt nyújtottak.

AZ ÓPERENCIÁS TENGEREN TÚL JÁRTUNK (Avagy Ober Ennst átlépve)

Egy hosszú hétvégén, augusztusban 46, mindenre elszánt útitársunkkal felkerestük Ausztria és Bajorország néhány látnivalóiban gazdag helyét. Élményeinkből egy csokorra valót közreadunk.

Templomok és kastélyok

Jártunk a bencések sziklára épített otthonában, a közel ezer éves melki apátságban, a tudományak is századok óta fontos központjában. Az Isar-parti Athénben (Münchenben) megcsodáltuk a gótikus építészet sajátos alkotását, a téglából épített Miasszonyunk (Freunkirche) katedrális, melynek a hangulata annyira megragadott bennünket, hogy alkalmi kórusunkat éneklésre sarkallta. Felkerestük II. Lajos bajor király két, hegyek közé rejtett „tanyáját”, az építészet és kultúra gazdag tárházát felvonultató neuschwansteini várkastélyt és a bajor Versaillesnek nevezett linderhofi kastélyt. A királyi rezidenciáknak nemcsak mérete, hanem a berendezése is

meglepett bennünket. A gazdagságnak, a pompának és a fényűzésnek kevés helyen összegyűjtött együttesét láthattuk ott.

Magyar emlékek

Nagy élményt jelentett a kétezer méter magas hegyek közelében való utazás. A serpentinekről félelemmel párosuló kíváncsisággal tekintettünk a völgytalpakban meghúzódó rendezett településekre. A havasi övezetben a Nap energiáját hasznosító kollektorok jó példával szolgálták a megújuló energiák felhasználására, a környezetünkben fekvő gondosan megművelt földek pedig megmutatták, hogy az emberi erőfeszítés mire képes. A tavak színfoltjai az alpesi tájnak, nincs két egyforma. Kristálytiszta vizekben tükröződtek a környező hegycsúcsok. A tó és a hegyek közé szorult takaros települések virággal gazdagon díszített portái nehezen utánozható keretet adtak a tövidéknek.

Több olyan emlékhellyel, szembesültünk, ahol honfitársaink megfordultak. Tisztelettel néztünk az Alpok és a Wachau határán kiemelkedő szirtre, melyen a 10. században eleinknek fontos végvára állt. Gondolatban megálltunk a Lech folyónál, ahol Árpád magyarjai elszenvedték a kalandozásokat megpecsételő vereséget. Az egykori müncheni művész negyedben járva emlékezünk az ott élő és alkotó 19. századi nagy magyar festőkre (Benczúr Gyulára, Munkácsy Mihályra, Székely Bertalanra), az egyetemi negyedben pedig láttuk a konstruktivizmus egyik vezető alakjának, Moholy-Nagy Lászlónak egy-két alkotását. Eljutottunk Garmisch-Partenkirchenbe, az 1936-os téli olimpia színhelyére, ahol a nézők tapsolhattak a páros műkorecsolyázásban bronzérmert nyert Rotter Emília-Szollás Lászlónak

Szlovák Sándorné
és Szlovák Sándor

Elmondtam a karácsonyi verset, taps volt, de pénz semmi

EGY TANÍTÓ, AKI A GYERMEKI LÉLEK MÉLYÉRE LÁT

Marcello D'Orta több mint tíz évig tanítoként dolgozott Nápolyban, s ezalatt színes, bámulatos nyelvtani hibákkal és önkéntelen humorral teli, 10-12 éves gyerekek dolgozatait gyűjtötte egybe. Az ősi bölcsességet és szemtelen derűt tartalmazó írásokat könyvsorozatban adta ki. Az alábbi az „Én reméljük megúszom” címűből való. A hibákat és a botorságokat is zseniálisan ültette át magyar nyelvre Magyarósi Gizella. A fordítást betűhíven közöljük.

Meséld el, hogy töltötted a karácsonyi szüneted

Alig vártam már a karácsonyt, egyszerűen nem bírtam tovább. Rengeteget tanultam, még ha a jegyeimen nem is látszott meg annyira, és egyszerűen nem bírtam tovább hogy legyen már vége az iskolának és kezdődjön a karácsonyi szünet.

Karácsonykor csodálatos volt, a legszebb dolog a világon, jó volna ha bár sose mulna el a karácsony, olyan szép.

Előtte való nap megjött Michele aki rendőr Milánóban, és kis tökmagkora óta ismeri az egész sikkát. Ő feljött, a mama lement. Aztán apám is lement és a nagyapám is és ott ölelgették a lépcsőn. Michele sirt, anyám sirt, apám nevetett. Én is szerettem volna megölelni, de nem fértem hozzá, nem volt hely a lépcsőn.

Aztán feljött, és mindenki feljött és én is feljöttem, igaz nem mentem le annyira. Michele mesélte, hogy ő sose ölt meg senkit, de ŐT már majdnem meg akarták ölni!! Akkor a mama leintette, hogy most ne azon spekulálj, most az a fontos, hogy pihenj. És Michele pihent.

Karácsony estjén minálunk töbminden volt az asztalon, mint egy étterem! Minálunk karácsonykor egy étteremnél is többet eszünk, igaza Alfonso? Michele evett, evett és közbe közbe fölemlgette, hogy a szemetje nem meg akart ölni! és a mama leintette, hogy most ne azon spekulálj, most egyél! És Michele evett.

Utána elmondtam a karácsonyi verset, taps volt, de pénz semmi. Minálunk nagyon smucigok még karácsonykor is.

Jólvan gondoltam, biztos akkor akarnak adni, maikor majd elolvassák a levélkémet, amit a Jézuskának írtam, de ezek a levélkével szemben is smucigok!

Aztán jött az újév. Michele hülyéskedett, igenis ő hülyéskedett,

mert mindig lő, az összes petárdát ő akarta eldurrogatni. Vett tíz kiló petárdát: triktrakkot, bengálit, bombát meg mindenfélét, és nagyobakat durrantott, mint az egész utca egygyüttvéve.

Ja, elfelejtettem hogy angolnát ettünk.

Vizkeresztre Michele már nem maradt, de mielőtt nem maradt, még megmondta nekem, hogy nincs is Mikulás, a mama meg a papa az, de mondtam neki, hogy vegye tudomásul, hogy ezt én már harminc éve tudom!

Külömben a Mikulástól távirányítós játékokat és filctollakat kaptam semmi mást, mert smucigok.

*Áldott, békés karácsonyi ünnepeket,
örömben gazdag új évet kívánunk a közoktatás
valamennyi dolgozójának!*

*Galló Istvánné
elnök*

*Dr. Pécsi Ágnes
alelnök*

*Szabó Zsuzsa
alelnök*

KARÁCSONYI KÖSZÖNET

Kroó Norbert akadémikus Bárány Sándor tanár úrra emlékezik

Mindannyiunknak volt olyan tanítója, tanára, akinek az arca talán már rég a múlt homályába veszett, de néhány szava, tette egy életre szóló iránytűt adott a kezünkbe tudásvágyból, emberségből. Olyan ajándék volt ez, ami sokkal drágább annál, hogy értékét pénzben mérhetnénk. Olyan ajándék, amiért csak a köszönet lehet elég nagy fizetség. Ezért döntöttünk úgy, hogy minden számunkban helyet adunk az emlékezésnek, felkérünk egy neves embert, meséljen arról a pedagógusról, akitől ő ezt az iránytűt megkapta. Ebben a számban Kroó Norbert akadémikus mesél Bárány Sándor tanár úrról. Mivel új rovatunkat karácsonykor indítjuk el, mindezt egyfajta jelképes ajándéknak is szánjuk annak a több mint 168 ezer pedagógusnak, akik a ma iskoláinak katedráin állnak, hogy a holnapot oktassák, neveljék.

Sok kedvenc tanárom volt – kezdte a visszaemlékezést *Kroó Norbert* fizikus, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) alelnöke –, ám mind közül *Bárány Sándorra* emlékszem leginkább, aki matematikát és kémiát tanított a Fáy András Gimnáziumban, ahol érettségiztem. Most is eszemben van az az útravaló, amit tőle kaptam, kaptunk. Azt mondta: „Ha pontosan tudod, hogy mit akarsz, és azt nagyon akarod, akkor azt el is fogod érni.” Amikor elment tőlünk, mert kinevezték a Műegyetemre tanárnak, sirtam. Nagyon szigorú tanár volt, de

nagyon felkészült és nagyon igazságos. Jó pedagógusként azt is tudta, hogyan kell tanítványait beoltani a tudás iránti szeretettel. Azt gondolom, hogy abban, hogy én természettudományi pályára mentem, nagyon nagy szerepe volt. Évtizedekig megvolt az a füzetem, amelyben az ő általa a táblára rajzolt, precíz ábrákat másoltam. Néhány éve az unokámnak adtam, már ő őrzi tovább.

Elmondhatom, hogy szerencsés voltam, a Fáyban kiváló tanári, nagyszerű emberi gárda volt. Nem véletlen, hogy hét akadémikus is kikerült onnan. A teljesség igénye nélkül mondom, ott végzett *Glatz Ferenc* és *Vízi E. Szilveszter*, akik később az MTA elnökei lettek, és *Pléh Csaba*, az Akadémia volt főtitkára is.

Én életem során nagyon sokat utaztam, nagyon sok Magyarországról elszármazott tudóssal találkoztam. Szinte mindegyikük megemlítette, milyen sok köszönettel tartozik egy-egy gimnáziumi tanárának. Így találkoztam *Wigner Jenővel*, a magyar származású Nobel-díjas amerikai fizikussal is, aki a híres Fasori Evangélikus Gimnáziumba járt. Ő Rátz tanár úrról mesélt nekem, arról, milyen nagyszerű tanár is volt ő. Nem tagadom, abban, hogy elvállaltam a Rátz Tanár Úr Életműdíj pályázatát kiíró Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért kuratóriumának elnökségét, Wigner Jenő szavainak is szerepe van, hisz egy kiváló tanárt ismertem meg azokból.

M.I.

MUNKAJOGI KÉRDÉSEK

Figyelemre méltó legfelsőbb bírósági ítéletek

217. A rendes felmondás közlésekor fennálló keresőképtelen állapot – a táppénzben részesülésre tekintet nélkül – az intézkedés jogellenességét alapozza meg (Mt. 90. §).

A felperes keresetében a munkáltatói rendes felmondás jogellenességének megállapítását és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte, eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatása mellett.

A munkaügyi bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, és elrendelte az eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatását. Kötelezte az alperest 2 583 222 forint és annak középátlagos kamata megfizetésére, elmaradt jövedelemként további három havi átlagkeresetének megfelelő összeg, 392 841 forint megtérítésére is. Egyebekben a keresetet elutasította.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2004. október 27-e és 2005. január 31-e között keresőképtelen volt, ezen időszakban táppénzben részesült. Ezt követően 2005. február 1-jétől február 27-éig keresőképtelennek számított, de táppénzt nem kapott, ebben az időszakban rendszeres orvosi kezelés alatt állt. 2005. március 17-étől március 21-éig a felperest kórházban kezelték, utána 2005. március 22. és március 31. között táppénzes állományban volt, majd 2005. április 1. napján lett keresőképes.

A munkáltató a 2005. január 31-én kelt rendes felmondásával 30 napos felmondási idővel a felperes a munkaviszonyát megszüntette, a munkavégzési kötelezettség alól a teljes felmondási időre mentesítette, a munkaviszony megszűnésének napját 2005. április 1-jében határozta meg.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint az Mt. 90. §-ára figyelemmel a törvény nem a táppénzes időszakra biztosítja a felmondás elleni védettséget, hanem a betegség miatti keresőképtelenség idejére, és ez felel meg a Legfelsőbb Bíróság MK 8. számú állásfoglalásában rögzítetteknek is. A felmondási tilalom szempontjából nem a betegszabadságnak, illetve a táppénzes állománynak, hanem a tényleges keresőképtelenségnek van jelentősége. Erre tekintettel az alperes a felperes munkaviszonyát jogellenesen, keresőképtelensége ideje alatt szüntette meg, amiért az Mt. 100. §-ában foglalt jogkövetkezmények megfizetésére köteles.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta, és mellőzte az alperesnek 392 841 forint három havi átlagkeresetnek megfelelő összegben történő marasztalást. Az ítéletet az ezen felüli részében a másodfokú bíróság helybenhagyta.

A jogerős ítéleti indokolás szerint az alperes munkáltató a jogban járatlan felperes levele alapján nem vélhette úgy a felmondás 2005. január 31-ei kiadásakor, hogy a felperessel szemben az Mt. 90. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tilalom már biztosan nem áll fenn. Elvárható lett volna tőle, hogy a felperes betegsége miatti keresőképtelensége megszűnéséről megfelelően meggyőződjön. Tekintettel arra, hogy nem ennek megfelelően járt el, a felmondása az Mt. 90. § (1) bekezdés a) pontjában írt tilalomba ütközött, ami miatt helyesen állapította meg a munkaügyi bíróság a felperes munkaviszonya megszüntetésének jogellenességét.

Az alperes felülvizsgálati kérelme elsődlegesen a jogerős ítélet „megváltoztatására”, és a kereset elutasítására irányult.

Másodlagos kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az első vagy másodfokon eljáró bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Az alperesi álláspont szerint az eljáró bíróságok megsértették az Mt. 90. §-ának (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat, továbbá az 1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) 45. § (3) bekezdését. Hivatkozása szerint a munkáltató 2005. január végén kizárólag a 2005. január 27-én kelt, felperestől származó levelet kapta meg, amely közvetett módon sem ad tájékoztatást a felperes keresőképtelen állapotáról. Az Mt. 3. §-ának (1) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettségből eredően a felperesnek legkésőbb a felmondás kézbesítésekor kellett volna tájékoztatni az alperesi munkáltatói jogkör gyakorlóját a keresőképtelen állapotáról, de ezt elmulasztotta. Az Mt. 6. § (4) bekezdése szerint az írásbeli nyilatkozat akkor tekinthető közöltnek, ha azt az érdekeltnak, vagy az átvételre jogosult személynek adják át. A felperesnek „minimálisan is” bizonyítási indítványt kellett volna e körben felajánlania, egy feladóvevény – amely a perbeli adatokból kitűnően két korabeli levél feladásához is kötődhet – a küldemény átvételét nyilvánvalóan nem igazolja. Az eljáró bíróságok e körben részletes bizonyítás lefolytatását elmulasztották. A peranyagban nem szerepel dr. J. A.-tól származó olyan orvosi igazolás, amely az Ebtv. 45. § (3) bekezdésének megfelelően igazolná a felperes keresőképtelenségét, azt pedig a felperes nem is állította, hogy a munkáltatójának bármilyen igazolást átadott volna a keresőképtelensége igazolására. A dolgozó keresőképtelen állapotáról nem a munkáltatónak kell meggyőződnie, hanem ha ilyen eset fennáll, azt a munkavállalónak kell szabályszerűen és haladéktalanul a munkáltató részére bejelentenie. A munkáltatói érdeklődés hiánya pedig nem eredményezheti a rendes felmondás jogellenességét, mint ahogy azt a másodfokú bíróság tévesen megállapította.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos. Az adott ügyben irányadó jogerős ítéleti tényállás szerint a felperes 2004. október 27-étől 2005. január 31-éig táppénzes állományban volt, és annak lejártát követően is keresőképtelen maradt. Dr. J. A. háziorvos 2005. február 22-én kiállított orvosi igazolása szerint a felperes 2005. február 28-ától vált keresőképesé, a 2005. szeptember 3-án íródott háziorvosi irat pedig azt rögzíti, hogy a munkavállalót 2005. március 17-e és 21-e között kórházban is kezelték, illetve igazolást nyert, hogy a felperes a perbeli időszakban rendszeres orvosi ellátásra, kezelésekre szorult.

Az alperes maga sem vitatta, hogy a rendes felmondás a felperes részére 2005. február 11-én kézbesítésre került, így a munkavállalót megillető felmondási védelem a munkáltatói intézkedés közlésekor fennállt.

Az eljáró bíróságok az Mt. 90. § (1) bekezdés a) pontja, illetve 90. § (2) bekezdés b) pontja alapján helytállóan jutottak arra a megállapításra, hogy a felmondási védettség a keresőképtelenség idejére (legfeljebb azonban a betegszabadság lejártát követő egy évre) illeti meg a munkavállalót, és ez a védelem nem a táppénzes időszak tartamához igazodik. Mind-ebből következően a felperes 2005. január 31-ét követően is keresőképtelennek számított, így a felmondási védettség részére a keresőképtelenség tartamára megállapítható.

A jogerős ítélet helytállóan fejtette ki, hogy a felperes bár 2005. február 1-jétől szabadságának kiadását kérte, ez nem jelentette betegségének megszűnését, illetve keresőképeségé-

nek orvosi megállapítását. A felperes kérelme mögött a körülményekből megállapíthatóan a család anyagi ellehetetlenülésének megakadályozása állt a táppénz folyósításának megszűnésére tekintettel.

Az alperest is terhelő együttműködési kötelezettségéből adódóan pedig a jóhiszemű és tisztességes eljárás mellett – amelyre helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság – kellő körültekintéssel kellett volna intézkedni a munkaviszony megszűnése körében olyan munkavállalóval szemben, aki hónapok óta betegség folytán volt távol a munkáltatótól. Helytálló azon felülvizsgálati érvelés, hogy a munkavállaló keresőképtelen állapotáról általában nem a munkáltatónak kell meggyőződnie, azonban az adott esetben a több hónapja táppénzben levő munkavállaló egyértelmű, a keresőképességét alátámasztó bejelentése, illetve orvosi iratok hiányában a munkáltató jogszerűen nem szüntethette meg a fennálló munkaviszonyt anélkül, hogy meggyőződött volna a munkavállaló munkára képes állapotáról. Ebben a körben alaptalanul hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében az 1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) 45. §-ának (3) bekezdésében foglaltak megsértésére is.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a másodfokú bíróság jogerős ítélet hatályában fenntartotta. (*Legf. Bír. Mfv. I. 10.158/2008.*)

220. A munkavégzésre irányuló polgári jog körébe tartozó jogviszonyok és a munkaviszony elhatárolását a jogviszony tényleges tartalmi elemeinek értékelésével kell elvégezni [Mt. 102. § (1) bekezdés, 103. § (1) bekezdés a) és d) pont, 104. §].

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesnél munkaviszony keretében történt a foglalkoztatása, és az rendkívüli felmondással szűnt meg. A jogellenesség jogkövetkezményeként elmaradt munkabére megfizetését kérte, eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatása mellett.

A munkaügyi bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1997. évtől szakmai gyakornokként, majd külsős munkatársként állt kapcsolatban az E. Városi Televízióval. 1999-től kezdődően szerkesztője volt a H. című műsornak, utóbb pedig az E. című magazinnak. Az állandó műsorokon kívül előzetes egyeztetés alapján a híradó számára is leadott anyagokat. Felperes 1999 októberéig szerzői jogdíjban részesült, ezt követően díjazása számla ellenében történt, amelyet házastársának vállalkozása a G. Ügynökség állított ki. Az alperes 2006. május 10-én a felpereshez, valamint az ügynökséghez intézett levelében a Ptk. 483. §-ának (1) bekezdése alapján felmondta a megbízáson jogviszonyt, hivatkozva arra, hogy az egyik adásba került műsor nem az előzetes tervek és műsorszerkesztési elvárások figyelembevételével került képernyőre.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes tevékenységi köre alapján nem kizárt, hogy a felek polgári jogi jogviszony létesítésében állapodjanak meg, és egyező akarattal a polgári jog hatálya alá tartozó szerződést kössenek. A felperes maga is úgy nyilatkozott, hogy kérte jogviszonya munkaszerződés megkötésével való rendezését, ez alól azonban az alperes mindvégig elzárkózott. A felperes tudatában volt annak, hogy vele az alperes nem kíván munkaviszonyt létesíteni, írásbeli munkaszerződést kötni. A speciális tevékenységből, azaz a műsorszolgáltatásból adódóan a felperes külsős munkatársként is köteles volt alkalmazkodni az alperes rendszeréhez, a munkatársaihoz. Az alperes, mint műsorszolgáltató megkövetelhetette a felperestől, hogy vegye figyelembe a forgatási,

vágási rendet. A perben meghallgatott tanúk egyezően adták elő, hogy a felperesnek külsős munkatársként nem kellett napi rendszerességgel az alperes rendelkezésére állni, egyetlen kötelezettsége volt, hogy az általa vállalt műsorokat elkészítse. A felperes a tevékenységéhez felhasznált időt maga határozta meg, azt legfeljebb a forgatási rend, illetőleg a vágási rend befolyásolta, de ezen körülmény is az alperesi tevékenység specialitásából adódik. Önmagában az, hogy a felperesnek az alperesnél volt íróasztala, telefonkódja és számítógépes hozzáférése, nem jelenti azt, hogy a munkavégzése módjára, helyére és idejére is kiterjedő, a munkaviszonyra jellemző utasítási jog érvényesült. A felperes által teljesített heti 40 órát el nem érő tevékenység kifejezetten a munkaviszonytól eltérő, kötetlenebb feladat ellátásra utal. A felperes teljes mértékben tisztában volt azzal, hogy az alperes részére nem munkabért fizet, a díjazása után az alperes a közterheket nem viseli.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Utalt az Mt. 75/A. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra, valamint az Mt. 202. §-ában és 104. §-ában rögzítettekre. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felek közötti jogviszonyban függetlenül attól, hogy a technikai eszközöket a műsorkészítéshez az alperes biztosította, és a felperesnek alkalmazkodnia kellett az alperesi speciális tevékenységhez, a munkavégzés során a munkaviszonyra jellemző széles körű utasítási jog nem érvényesült. A felperes két rendszeresen vetített magazin műsor elkészítésére nem munkautasítást, hanem megbízást kapott. A felperes tevékenységéből hiányzott a munkavégzés rendszeressége, a munkaidőben és a munkahelyen való rendelkezésre állási kötelezettség, ami a munkaviszony egyik legjellemzőbb ismérve. A technikai eszközök használata alapján sem minősülhet a perbeli jogviszony munkaviszonynak. Az Mt. 153. §-ának (1) bekezdése alapján ugyan ezeket az eszközöket a munkáltatónak kell biztosítani, de vállalkozási és megbízáson alapuló jogviszonyban sem kizárt, hogy a megbízott a megrendelő eszközeit és az általa biztosított infrastruktúrát használja a szerződésben foglaltak teljesítéséhez. Önmagában az, hogy a felperes díjazása az elvégzett munkához, eredményhez volt kötve, nem támasztja alá, hogy a munkaviszonyra jellemző teljesítménybérezés valósult meg. A foglalkoztatási jogviszony tartalmában 2006. január 1-jét követően semmi változás nem történt, legalábbis ilyen a felperes nem bizonyított. Ezen időpontot követően az elszámolt díjak kifizetéséhez nem a felperes férjének egyéni cége bocsátotta ki a számlát, hanem a díjfelvétel egy más cég igénybevitelével történt, ez azonban a jogviszony tartalmának megítélésében változást nem jelentett. A peranyag azt támasztotta alá, hogy a munkaviszonyban álló belső munkatársak rendszeres munkavégzésre voltak kötelezve, jellemzően a naponta jelentkező híradónál végeztek munkákat. A munkahelyre állandó belépésük volt a munkaidőn kívül is, munkabérben részesültek, ezáltal azon az alapon, hogy a belső munkatársak mennyi munkát végeztek a felpereshez képest, és a díjazásuk miként alakult, a jogviszony nem hasonlítható össze. Ebből következően a másodfokú bíróság az ismételt előterjesztett bizonyítási indítványnak nem adott helyet.

A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezésére irányult azzal, hogy a megismételt eljárásban d.-i vagy b.-i bíróság járjon el. Felperes álláspontja szerint soha nem állította a per során, hogy olyan mennyiségű riportot, híradós anyagot készített volna, mint a munkaviszonyban álló „belső-sők”, mert arra nem is kapott lehetőséget. Hivatkozása szerint

az elsőfokú bíróság bizonyítási indítványát indokolás nélkül utasította el. Érvelése szerint az alperes alaptalanul állította, hogy a perbeli időszakban nem voltak színlelt szerződések a munkáltatónál. Hivatkozása szerint a szervezeti és működési szabályzat, valamint „a belsősök” munkaszerződéseinek „bekérése” mellett lett volna csak lehetőség a jogvita eldöntésére. Álláspontja szerint a becsatolt időmérlegeknek a jelen ügy eldöntése szempontjából nincs jelentőségük. A felperes felülvizsgálati kérelmében sérelmezte a másodfokú bíróság által jegyzőkönyvezeteket, mivel álláspontja szerint ez úgy tűnik, mintha „hozzá lenne igazítva” a kereset elutasításához. Erre figyelemmel kérte a megismételt eljárás során másik bíróság kijelölését.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes által ellátott tevékenységi kör mind polgári jogi jogviszony, mind munkaviszony keretében ellátható. Ennek kapcsán helyesen hivatkozott az Mt. 75/A. § (1) bekezdésére, amely szerint a típuszabadságot a munkavállaló fokozott védelme korlátozza. Ugyanezen paragrafus (2) bekezdése értelmében pedig a szerződés típusát az elnevezéstől függetlenül az eset összes körülményeire – így különösen a felek szerződéskötést megelőző tárgyalásaira – a szerződés megkötésekor, illetve a munkavégzés során tett jognyilatkozataira a tényleges munkavégzés jellegére, az Mt. 102. § és 104. §-ában meghatározott jogokra és kötelezettségekre tekintettel kell megítélni, illetve megállapítani.

Amennyiben a tevékenység jellege megengedi, a felek a szerződés típusát tehát közös akarattal választhatják meg. A munkavégzésre irányuló polgári jog körébe tartozó jogviszonyok és a munkaviszony elhatárolását a jogviszony tényleges tartalmi elemeinek értékelése mellett lehet megtenni. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a munkaviszony meghatározó elemei a személyes munkavégzési kötelezettség [Mt. 103. § (1) bekezdés d) pont], a munkáltató foglalkoztatási kötelezettsége és a munkavállaló rendelkezésre állása [Mt. 102. § (1) bekezdés és 103. § (1) bekezdés a) pont], továbbá az alá- és fölérendeltségi viszony [Mt. 104. §]. További minősítő jegyként értékelhetők az irányítási és ellenőrzési jog, a munkaidő-beosztás meghatározása, a munkavégzés helye, a munka díjazása, a munkaeszközök használata, a biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtése és az írásbeliség.

A kifejtettekre is tekintettel helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a felperes ún. „külsős” munkatársként létesített jogviszonyt az alperesnél, munkaszerződés megkötésére a hosszú ideig fennálló foglalkoztatás ellenére nem került sor. A felperes maga is azt állította, hogy az alperes kérése ellenére sem kívánt vele munkaszerződést kötni és „belsős” munkatársként foglalkoztatni. A bíróságok így jogszabálysértés nélkül jutottak arra a következtetésre, hogy a felperes tisztában volt azzal, miszerint az alperes nem akarta munkaviszony keretében alkalmazni, így a foglalkoztatás előnyeinek és hátrányainak mérlegelése mellett dönthetett volna úgy, hogy munkaszerződés hiányában a műsorait nem készíti el az alperes részére.

Ugyancsak helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy az alperes a felperestől mint „külsős” munkatárstól is megkövetelhetette a forgatási és vágási rend figyelembevételét, valamint a munkatársakkal való együttműködést. Ezen követelmény betartását a speciális munkafeltételek is indokolták tették.

Tanúvallomásokkal igazoltan a felperesnek nem volt kötött munkaideje, és jelenléti ívet sem kellett vezetnie.

Az eljáró bíróságok helyesen értékelték, hogy az alperes széles körű utasítási joga nem érvényesült a felperes által készített műsorokot illetően, csupán megbízást kapott azok elkészítésére, az alperes azonban a munkavégzés módjára vonatkozóan nem utasította.

Az ítéletek jogszabálysértés nélkül következtek arra is, hogy a felperes részére éveken keresztül a férje vállalkozása által kibocsátott számlák alapján történt az elszámolás közterhek levonása nélkül. Ebből a felperesnek tudnia kellett, hogy számára nem munkabér kifizetése történik, az elszámolás ezen módját elfogadta, azt nem kifogásolta 2006. január 1-jét követően sem, amikor a számlakibocsátó cég megváltozott.

Az a körülmény, hogy „a belsős” munkatársak foglalkoztatása milyen szerződés alapján történt, milyen „mennyiségű” munkavégzés volt tőlük elvárt és milyen díjazásban részesültek, jelen jogvita keretein kívül esik. Ebből következően a felperes fentiek tisztázására irányuló bizonyítási indítványait az eljáró bíróságok jogszerűen mellőzték és döntésüknek indokát is adták. Megalapozatlan tehát azon felperesi állítás, hogy a bíróságok ebben a körben jogszabálysértést követtek el. A felperes felülvizsgálati kérelmében sérelmezte a másodfokú bíróság által készített jegyzőkönyv tartalmát, azonban annak kiegészítését, vagy módosítását nem kérte (Pp. 117. §, 118. §), így a felülvizsgálati eljárásban arra már nem hivatkozhat.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. (*Legf. Bír. Mfv. I. 10.949/2007.*)

303. A közalkalmazotti jogviszony feltételeit tartalmazó kinevezés különválik a vezetői beosztás feltételeit rendező vezető megbízástól, ez utóbbi határozott ideje nem hat ki a közalkalmazotti jogviszonyra [Kjt. 21. § (2) bekezdés].

A közalkalmazottak tekintetében az Mt. vezető munkavállalókra vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók [Kjt. 24. § (2) bekezdés].

A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg 2007. március 31-ével a közalkalmazotti jogviszonyát a Kjt. 25. § (1) bekezdés a) pontja alapján. Arra hivatkozott, hogy a jogviszonya nem határozott idejű volt. A jogellenesség jogkövetkezményeként 12 havi átlagkereset, 8 havi felmentési időre járó átlagkereset, elmaradt munkabér megfizetését, valamint 70 nap szabadság pénzbeli megváltását kérte.

A munkaügyi bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes közalkalmazotti jogviszonyát, és a felperes közalkalmazotti jogviszonya az ítélet jogerőre emelkedése napján szűnik meg. Kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek elmaradt munkabér jogcímén 4 192 805 forintot és annak 2007. július 22-étől a kifizetésig járó törvényes kamatát, valamint 2007. november 14-étől az ítélet jogerőre emelkedése napjáig napi 18 860 forintot, továbbá 8 havi átlagkeresetnek megfelelő 4 527 200 forintot, 2 263 600 forint felmentési időre járó átlagkeresetet, 1 800 591 forint szabadságmegváltást és annak 2007. április 1-jétől a kifizetésig járó törvényes kamatát, valamint perköltséget.

A megállapított tényállás szerint a felperes 1966. október 1-jétől állt az alperessel jogviszonyban, 1978. január 1-jétől az F. Osztály osztályvezető főorvosaként. 1995. június 1-je és 2003. szeptember 18-a közötti időszakban megbízással főigazgató-főorvosi magasabb vezetői beosztást is ellátott.

2003. április 7-én a Megyei Közgyűlés elnöke és a felperes megállapodást kötött a magasabb vezetői megbízás alóli felmentés tárgyában és – többek között – arról, hogy a felperes „öregeégi nyugdíjjogosultságára tekintettel nyugdíjának folyósítását kérheti, amely a közalkalmazotti jogviszonyát nem érinti.”

Miután a Megyei Közgyűlés elnöke 2003. szeptember 18-ával visszavonta a felperes magasabb vezetői megbízását, a felek a kinevezést 2003. szeptember 26-án módosították. Eszerint „megbízom vezetői beosztással, a szervezeti egység vezetésével, osztályvezető főorvos elnevezésű beosztással 2007. március 31. napjáig határozott időre”.

A felperes és az alperes főigazgatója között a közalkalmazotti jogviszony megszűnése tárgyában 2006. március 16-án beszélgetés folyt, melyről a felperes emlékeztetőt készített. Ebben rögzítette, hogy a jogviszonya 2007. március 31-én szűnik meg, a jogviszony fenti időponttól történő megszüntetése után kerül kifizetésre a megmaradt szabadság és a 4 hónapos felmondási jutalom. Sikertelen osztályvezetői pályázat esetén a jogviszony folytatódik, az esetleges továbbfoglalkoztatás az új osztályvezető és a felperes megállapodásának a függvénye külön szerződés alapján. Ezt az emlékeztetőt az alperes főigazgatója nem írta alá.

2006. március 22-én az alperes közölte a felperessel, hogy az előző évekről áthozott szabadságokkal együtt 2006. évre 104 nap szabadsága van. A felek egyeztetését követően az alperes főigazgatója 2006. április 4-én kelt levelében hozzájárult, hogy a felperes közalkalmazotti jogviszonyának megszűnése esetén a 2006. és 2007. években felhasznált szabadságán felül a megmaradt szabadsága megváltásra kerüljön.

Az alperes 2007. február 20-án kelt intézkedésével közölte a felperessel, hogy a közalkalmazotti jogviszonya 2007. március 31-ével megszűnik a Kjt. 25. § (1) bekezdés a) pontja és a Megyei Közgyűlés elnökével megkötött 2003. április 7-én kelt megállapodás 2. pontja alapján.

A munkaügyi bíróság az ítélete indoklásában azt állapította meg, hogy a felperes határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperessel, a kinevezést nem módosították határozott idejűvé, a határozott idő kikötése az osztályvezető főorvosi beosztásra és nem a közalkalmazotti jogviszonyra vonatkozott. A munkaügyi bíróság azt is kifejtette, hogy a Kjt. 21. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel határozott idejű jogviszonyra vonatkozó megállapodás adott esetben érvényesen nem is jöhetett volna létre. Miután a felperes jogviszonya nem a határozott idő lejártával szűnt meg, ezért az alperes a felperes jogviszonyát jogellenesen szüntette meg.

A munkaügyi bíróság 70 munkanap szabadság pénzbeni megváltására a Kjt. 2. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó Mt. 136. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest. Nem fogadta el az alperes azon érvelését, mely szerint a felperes magasabb vezető illetve vezető beosztású volt, így maga rendelkezett a szabadságáról. Az alperes elismerte, hogy a felperes a jogviszonya megszűnésekor még 116 nap szabadsággal rendelkezett, 2006. április 4-én ahhoz pedig hozzájárult, hogy a jogviszony megszűnése esetén a felperes megmaradt szabadsága megváltásra kerüljön.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintette, míg a fellebbezett rendelkezéseit helyes indokainál fogva a Pp. 253. § (2) bekezdése és a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

Indoklásában kiemelte, hogy a Kjt. 25. § (1) bekezdése [helyesen a Kjt. 21. § (1) bekezdése] alapján a közalkalmazotti

jogviszony főszabályként határozatlan időre történő kinevezéssel és annak elfogadásával jön létre, csak a Kjt. 21. § (2) bekezdésében szabályozott kivételes esetekben – így helyettesítés vagy meghatározott munka elvégzése, illetve feladat ellátása céljából – lehet határozott idejű közalkalmazotti jogviszonyt létesíteni, ezért a 2007. március 31-éig szóló határozott idejű alperesi megbízás csak a felperes osztályvezető főorvosi vezetői beosztására vonatkozott, és nem érintette a felperes korábbi, határozatlan idejű közalkalmazotti kinevezését.

A szabadságmegváltást illetően pedig a jogerős ítélet arra mutatott rá, hogy a Kjt. 24. § (2) bekezdése szerint a közalkalmazotti jogviszony tekintetében a Munka Törvénykönyvének a vezető munkavállalókra vonatkozó 188. §-tól 192/B. §-ig terjedő rendelkezései nem alkalmazhatók. Ezért alaptalan az alperes azon hivatkozása, hogy a felperes, mint vezető beosztású közalkalmazott maga volt köteles gondoskodni a szabadságának kiadásáról és kivételéről, illetve ő köteles bizonyítani, hogy ennek akadálya volt.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő határozat hozatalát kérte.

A felülvizsgálati érvelés szerint a fennálló jogviszony határozott idejű a felperes korábban nem vonta kétségbe, hiszen azt maga kérte, és az iratok szerint azt el is ismerte. A felperes a munkáltatói jogkör gyakorló önkormányzat vezetőjével állapodott meg abban, hogy a jogviszonya határozott ideig tartson, és a felek közös megegyezése folytán 2007. március 31-ével szűnjön meg. Ezért az alperesi álláspont szerint az eljáró bíróságoknak nem azt kellett volna vizsgálni, hogy a határozott időre létesített jogviszony jogszerű volt-e, hanem azt, hogy a határozott időre létesített jogviszony 2007. március 31-ével „lejárt-e”.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság eseti döntése (BH 1999/476.) alapulvételeivel arra, hogy a felperes mint vezető beosztású személy maga volt köteles gondoskodni a szabadsága kiadásáról, illetve a kivételéről, ezért a bizonyítási teher megfordult, és a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy milyen akadály miatt nem adta ki a maga részére a szabadságot. Álláspontja szerint a felperes a jogsértő magatartása folytán a szabadság pénzbeni megváltására nem tarthat igényt.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértés miatt lehet kérni. Nem állapítható meg azonban a jogszabálysértés akkor, ha a kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja. A bizonyítékok mérlegelésével megállapított tényállás – ha az nem iratellenes vagy annak megállapítása nem okszerűtlenül, logikai ellentmondást tartalmazó módon történik – a felülvizsgálati eljárásban nem bírálható felül. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére nincs jogi lehetőség, a felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés. A perbeli esetben az alperes felülvizsgálati kérelmében előadottak alapján jogszabálysértést a Legfelsőbb Bíróság nem állapított meg.

Helytálló az eljáró bíróságok által levont azon jogi következtetés, miszerint a felperes határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperessel, melyet a határozott idejű (2007. március 31-éig szóló) osztályvezetői megbízása nem érintett.

A közalkalmazotti jogviszony feltételeit tartalmazó kinevezés különvlik a vezetői beosztás feltételeit rendező vezető

megbízástól, ez utóbbi határozott ideje nem hat ki a közalkalmazotti jogviszonyra, amely a Kjt. 21. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint létesülhet, illetve módosulhat határozott idejűvé. Ennek hiányában a határozatlan idejű jogviszonyt a felek megállapodása sem alakíthatja át érvényesen határozott időtartamúvá. Ezért a Megyei Közgyűlés elnökével 2003. április 7-én megkötött megállapodás 2. pontjában és a 2003. szeptember 19-ei hatályú „kinevezés-módosításban” foglaltakat sem lehet úgy értelmezni, hogy a felek az addig határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyt határozott idejűre módosították. A felperes által 2006. március 16-án készített emlékeztetőnek sincs jelentősége, az nem minősül a jogviszonyt megszüntető megállapodásnak, annak tartalmát vizsgálva ugyanakkor az is megállapítható, hogy az jöllehet a felperes jogviszonyának 2007. március 31-ei megszűnéséről szól, de annak módjára, illetve a jogviszony határozott idejére – a felülvizsgálati kérelemben foglaltaktól eltérően – a felperes nem utalt, ezért téves és a Kjt. 21. § (2) bekezdése mellett a perbeli iratok tartalmával is ellentétes az a felülvizsgálati érvelés, miszerint a határozott idejű jogviszonyra vonatkozó megállapodást a felperes a korábbiakban maga kérte, illetve elismerte volna. Az előbbiekből következően a felperes közalkalmazotti jogviszonya nem a Kjt. 25. § (1) bekezdés a) pontja alapján, tehát nem a határozott idő lejártával szűnt meg, hanem az alperes jogellenes intézkedése folytán, melynek jogkövetkezményeit ezért viselni köteles.

Helyes a jogerős ítéletnek a szabadságmegváltás iránti kereset körében elfoglalt jogi álláspontja is. A másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, miszerint a közalkalmazottak tekintetében az Mt. vezető munkavállalókra vonatkozó rendelkezései (Harmadik rész X. fejezete 188-192/B. §) nem alkalmazhatók [Kjt. 24. § (2) bekezdés], ebből következően az osztályvezető főorvos tekintetében az alperes az Mt. 192. § (2) bekezdésére alapított bírói gyakorlatra sem hivatkozhat megalapozottan. Ettől függetlenül a perben minden kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a felek megegyeztek a ki nem vett szabadság megváltásáról. Miután az alperes főigazgatója a 2006. április 4-én kelt levelében ehhez kifejezetten hozzájárult, a felülvizsgálati kérelem minden alapot nélkülözően hivatkozott a felperes jogsértő magatartására amellelt, hogy a perben az alperes által sem volt vitatott a felperes által ki nem vett szabadság mértéke.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek a munkaügyi bíróság ítéletének nem fellebbezést rendelkezőit nem érintő részét nem érintette. Ezt meghaladóan – jogszabálysértés hiányában – a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Legf. Bír. Mfv. II. 10.303/2008.)

304. A létszámcsökkentés keretében kötelezettségszegéseket elkövető munkavállaló kiválasztása a munkáltató mérlegelési körébe tartozó döntésként nem ellentétes a rendeltetésszerűség követelményével [Mt. 4. § (1) bekezdés].

A felperes közszolgálati jogviszonyát az alperes 2006. január 12-én létszámcsökkentésre hivatkozással megszüntette, a felmentés jogellenessége jogkövetkezményei iránti felperesi keresetet a munkaügyi bíróság ítéletével elutasította.

A munkaügyi bíróság a bizonyítási eljárás alapján megállapította, hogy a felmentés indoka megfelelt a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) pontjában előírtaknak, a létszámcsökkentést a miniszter rendelte el, az alperesre irányadó érintett egy főre vonatkozó létszámot a megyei hivatal vezetője határozta meg.

A munkaügyi bíróság nem találta megállapíthatónak a felmentéssel összefüggésben hivatkozott rendeltetésellenes joggyakorlást sem. Nem találta bizonyítottnak, hogy a magánműködésre vonatkozó munkáltatói engedély visszavonása csak a felperest érintette volna, továbbá a korábbi alperesi írásbeli figyelmeztetésre és a megrovás fegyelmi büntetésre, mint a rendeltetésellenességet megalapozó körülményre hivatkozást sem tartotta elfogadhatónak. Megállapítása szerint a felperes csak állította, de nem bizonyította az osztályvezetővel való konfliktusát, a hivatali dolgozók „feketén” dolgozásának eltűrését, az alacsonyabb bérbéállása pedig a változó teljesítményével állt összefüggésben.

A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét helyes indokai alapján helybenhagyta.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a keresetének helyt adó ítélet hozatalát kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást részben tévesen állapította meg, és abból helytelen jogi következtetést vont le. Sérelmezte a rendeltetésellenes joggyakorlásra és az esélyegyenlőség megsértésére vonatkozó keresete elutasítását, az általa ajánlott bizonyítás mellőzését. Több bizonyíték esetén lehetőség nyílt volna azok összességében és megfelelő súllyal való értékelésére. Törvénysértőnek tartotta a másodfokú bíróság álláspontját, amely egyetértett a fia tanúkénti meghallgatása mellőzésére vonatkozó elsőfokú ítéleti okfejtéssel, miszerint a tanú a rokoni viszonyra tekintettel nem elfogadhatóan.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felperes további észrevételében cáfolta, hogy az alperes megtiltotta a vállalkozási, megbízási szerződéskötést, és előadta, hogy a peres eljárás depressziós megbetegedését idézte elő.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem nem vitatta, hogy a felmentésnek a felsőbb szerv döntése alapján elrendelt létszámcsökkentésre vonatkozó indoka valós és okszerű volt, és megfelelt a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak.

A Legfelsőbb Bíróság egyetért az első- és a másodfokú bíróság érdemi döntésével abban, hogy a felperest fegyelmező korábbi alperesi intézkedések miatt nem állapítható meg a felmentés rendeltetésellenessége. Egyfelől a 2002-ben kiadott írásbeli figyelmeztetés elévülés miatt [a Ktv. 71. § (2) bekezdés a) pontja alapján alkalmazandó Mt. 11. § (1) bekezdés] nem volt vitatható, a 2004 decemberében hozott fegyelmi határozat ellen pedig 30 napon belül élhetett volna a felperes keresettel. Másfelől a létszámcsökkentés keretében az előbbiekből szerintem nem vitatott kötelezettségszegéseket elkövető felperes kiválasztása a munkáltató mérlegelési körébe tartozó döntésként nem ellentétes a rendeltetészerűség követelményével [Mt. 4. § (1) bekezdés]. Nem minősül önmagában továbbá rendeltetésellenes joggyakorlásnak a jogviszonyt megszüntető munkáltatói intézkedés amiatt sem, ha annak a munkavállalónak (köztisztviselőnek) szüntetik meg a jogviszonyát, akinek a korábbi kötelezettségszegéseivel összefüggésben konfliktusa keletkezett a felettesével. Az adott esetben egyébként a felperes ilyen konkrét konfliktus fennállását nem is tudta bizonyítani [Pp. 164. § (1) bekezdés].

A Cs. J. tanúkénti meghallgatása mellőzésére vonatkozó jogerős ítéleti érveléssel a Legfelsőbb Bíróság egyetért, mivel ezen tanú meghallgatása a 2002-es írásbeli figyelmeztetéssel érintett ún. Zs. ügyre vonatkozott, amelynek – az előbb kifejtettek szerint – jelen felmentés jogszerűsége tekintetében nem

volt jelentősége. A felperes fiának tanúkénti meghallgatása mellőzésére úgyszintén szükségtelensége miatt került sor, a másodfokú bíróság csak másodlagosan utalt más tanúnyilatkozatokkal egybevetve a felperes fiának tanúnyilatkozata tekintetében a rokoni viszonyra, ami önmagában a bizonyítékok értékelését nem teszi jogsértővé [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés].

A jelen per tárgyát az alperesi felmentés jogszerűsége, és nem pedig a felperes „bérbeállása” képezte, ennek ellenére a felperes ezzel kapcsolatos kifogásait, a felperes által korábban nem vitatott teljesítményértékeléseket az elsőfokú bíróság vizsgálta, és a „változó” teljesítmények alapján megalapozottnak ítélte a 100% alatti illetménybeállást. Ezen ténymegállapításokat a felülvizsgálati kérelem nem vitatta.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. (Legf. Bír. Mfv. I. 10.829/2007.)

306. A munkakörbe tartozó feladatokon kívül jelentékeny mértékben más munkaköri feladatok huzamos időn keresztül a munkavállaló szóbeli beleegyezésével történő végzetése nem minősül átirányításnak, a rendes felmondás indokát a kettős munkakör alapján kell elbírálni [Mt. 89. §, 83/A. § (1) bekezdés].

A munkaügyi bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes a 2005. május 12-én kelt rendes felmondással jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, amely az ítélet jogerőre emelkedésekor szűnik meg. Kötelezte az alperest elmaradt munkabér és kamatai, továbbá négyhavi átlagkereset és perköltség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes 2000. június 21-étől állt munkaviszonyban az alperessel treasurer munkakörben. A treasury osztályon két munkavállaló dolgozott, de 2002 augusztusától a felperes egyedül végezte az osztály feladatait, majd ezen tevékenység csökkenése miatt 2004-ben felkérték, hogy a kontrolling osztály munkájában is vegyen részt. 2004 őszén D. K. pénzügyi igazgató tartós távolléte miatt a feladatokat át kellett szervezni, így a felperes látta el a napi és heti kontrollilng feladatokat a kontrolling asszisztenssel, de a személyi hitelezésben is besegített egy-egy alkalommal. Az alperes a 2005. május 12-én kelt felmondást a felperes által betöltött treasurer munkakörhöz tartozó feladatoknak – a tulajdonos általi ellátása miatti – megszűnésével és azzal indokolta, hogy a felperes fennmaradó további „csekély mennyiségű feladatát” az alperes más munkavállalója veszi át.

A munkaügyi bíróság amiatt minősítette jogellenesnek a rendes felmondást, mert annak indokolása nem terjedt ki a felperes által ellátott valamennyi feladatra, így a kontrolling tevékenység tekintetében nem volt megállapítható, hogy a felperes ezen munkájára a továbbiakban miért nincs szükség. Az alperest erre tekintettel jogellenes rendes felmondás miatt marasztalta az Mt. 100. §-a alapján.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A másodfokú bíróság annyiban pontosította az elsőfokú ítéleti tényállást, hogy a peres felek a felperes munkaszerződés szerinti munkakörét sem írásban, sem szóban nem módosították, ezért a másodfokú bíróság szerint az eredeti munkaszerződésben megállapított treasurer munkakör alapján kellett vizsgálni a rendes felmondást. Álláspontja szerint a felperest terhelte a bi-

zonyítás a munkaköre módosítását illetően. Önmagában a munkaszerződésben meghatározott feladatokat meghaladóan más munkakörhöz tartozó tevékenység ellátása nem jelentette a munkaszerződés módosítását. Az Mt. 83/A. § (1) bekezdése alapján nem minősül munkaszerződés-módosításnak a más munkaköri feladatokra történő átirányítás akkor sem, ha a várható időtartam közlése elmaradt, és a 44 munkanapos határidő nem került betartásra.

A másodfokú bíróság szerint a munkaszerződés előbbiek szerinti módosítása hiányában a felperes eredeti munkakörébe tartozó feladatok túlnyomó részének megszűnésével indokolt rendes felmondás jogszerű volt.

A felperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és a munkaügyi bíróság ítéletének helybenhagyása iránt felülvizsgálati kérelemmel élt, amelyben jogszabálysértésként az Mt. 89. § (2) bekezdése, a Pp. 3. § (3) bekezdése és a Ptk. 4. § (4) bekezdése megsértésére hivatkozott. Érvéleése szerint a kontrolling feladatoknak az alperes utasítására folyamatosan történt ellátásával a munkaszerződése módosult, e feladatokat a munkaideje 20-40%-ában végezte 8-12 hónapon keresztül. Megalapoizatlanak tartotta a bizonyítási teherrel kapcsolatos jogerős ítéleti álláspontot, mivel az Mt. 89. § (2) bekezdése az indok bizonyítását a munkáltatóra telepíti. Egyébként pedig – a másodfokú ítéletben írtakkal szemben – a munkaügyi bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti bizonyítási teherről mindenre kiterjedően nem oktatta ki, a kioktatás a helyettesítő munkakörre vonatkozott.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alapos.

A jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a felperest terhelte a bizonyítás az írásbeli munkaszerződésben meghatározott munkakörtől eltérő kontrolling feladatok ellátásával összefüggésben hivatkozott munkaszerződés-módosítás tekintetében [Pp. 164. § (1) bekezdés]. Téves azonban a jogerős ítélet megállapítása arról, hogy a perbeli esetben önmagában a más munkakörhöz tartozó feladatok ellátásával nem munkakör-módosítás, hanem ehelyett az Mt. 83/A. § (1) bekezdésében szabályozott átirányítás valósult meg, még akkor is, ha az alperes az erre vonatkozó szabályokat nem tartotta be.

A másodfokú bíróság a tényállás pontosításaként fejtette ki, hogy a peres felek a felperes munkaszerződés szerinti munkakörét sem írásban, sem szóban nem módosították.

Az erre vonatkozó megállapítás azonban téves, mivel ez már a jogi következtetés körébe tartozik, ekként viszont az Mt. 82. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 76. § (2) bekezdésével ellentétes. A másodfokú bíróság ugyanis – ítélete indokolásából kitűnően – elfogadta az elsőfokú bíróság ténymegállapítását arról, hogy a felperest 2004. évben kérték fel a kontrolling osztály tevékenységében való rendszeres részvételle, 2004 őszétől már a kontrolling asszisztenssel együtt végezte ezeket a feladatokat, amelyek napi, heti és havi rendszerességgel jelentkeztek. Ebből a tényállásból az elsőfokú bíróság vont le jogszerű következtetést arra, hogy a kontrolling feladatok huzamos időn keresztül átlagosan heti 8-16 órában történő, a felek szóbeli megállapodásán alapuló ellátásával a felperes munkaköre módosult. Mindez nem érinti, hogy az alperes a perben az Mt. 83/A. § (1) bekezdése szerinti átirányításra hivatkozott.

A munkakörbe tartozó feladatokon kívül jelentékeny mértékben más munkaköri feladatok huzamos időn keresztül a

munkavállaló szóbeli beleegyezésével történő ellátása nem azonosítható a munkáltató egyoldalú utasításán alapuló és ideiglenes jellegű átirányítással. Ha a munkavállaló 30 napot meghaladóan végez a saját munkaköre mellett más munkakörbe tartozó feladatokat, a munkáltatót terheli a bizonyítás, hogy ez nem szóbeli – a munkavállaló által vitássá nem tett – munkaszerződés-módosítás volt [Mt. 76. § (2) bekezdés], hanem ideiglenes jellegű átirányítás, illetve helyettesítés (Mt. 83/A. §).

A perben az alperes ezt nem bizonyította, önmagában a jogi minősítésre hivatkozás nem elegendő. Ezért a perbeli esetben az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást abban, hogy a 2005. május 12-én kelt rendes felmondás indokát a bizonyított kettős munkakörre tekintettel kellett elbírálni. Erre vonatkozóan a bizonyítás az alperest terhelte [Mt. 89. § (2) bekezdés].

Az alperes a rendes felmondás indokolásában a felperes előbbiekre szerinti munkaköréből a treasury tevékenység túlnyomó részének megszűnésére hivatkozott e feladatok tulajdonos általi ellátása miatt. A felperes által végzett, a munkakörbe tartozó nem csekély mértékű kontrolling feladatokra a rendes felmondás nem tért ki, ezért a felmondásban közöltekből nem volt megállapítható, hogy az alperesnél miért nem volt szükség a felperes kettős munkakörben végzett munkájára. A felperessel közölt rendes felmondás eszerint nem volt okszerű, ezért a munkaügyi bíróság az alperes által megadott átlagkereset figyelembevételével helytállóan marasztalta a jogellenes rendes felmondás miatt az alperest. Az összecszerzés körében a felülvizsgálati eljárásban a felek között már nem volt vita.

A kifejtettek tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és a felülvizsgálati kérelemben előterjesztett igénynek megfelelően a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta. (*Legf. Bír. Mfv. I. 11.001/2007.*)

967. A szakszervezeti tisztségviselőt megillető munkajogi védelem rendeltetése a szakszervezet zavartalan működésének biztosítása, a felsőbb szakszervezet az egyetértési jogát rendeltetésszerűen köteles gyakorolni [Mt. 28. § (1) bekezdés, 4. § (1) bekezdés].

A felperes amiatt élt keresettel az alperes szakszervezet ellen, mert megtagadta a felperes alkalmazottja és az alperes szakszervezeti tisztségviselője, Sz. L. szakoktató felmentéséhez kért előzetes egyetértését. A kereset az alperes jognyilatkozatának bíróság által való pótlására irányult.

A munkaügyi bíróság ítéletével pótolta az alperes hozzájáruló jognyilatkozatát Sz. L. közalkalmazott jogviszonyának felmentéssel történő megszüntetéséhez.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a műszaki szakoktató és humánpolitikai szervező képzettségű és fémipari szakmában gyakorlati oktatásra jogosult Sz. L. közalkalmazotti jogviszonyát az alperes felmentéssel meg kívánta szüntetni, és ehhez több ízben kérte az alperes előzetes egyetértését, mivel a szakoktató az alperes választott szakszervezeti tisztségviselője volt. A felperes az egyetértést kérő leveleiben tájékoztatta az alperest a költségvetését 6,5%-kal csökkentő önkormányzati döntésről, és arról, hogy esztélyos szakmában képzésre jelentkező hiányában nem tud osztályt indítani, emiatt Sz. L.-t, aki ezt a tárgyat oktatta, nem tudja foglalkoztatni, és a részére más megfelelő munkakört sem tud biztosítani. Az alperes a megkeresésekre két ízben elutasító választ adott, mert indokolatlannak tartotta a szakszervezeti tisztségviselője jogviszonyának megszüntetését. Az egyetértés hiányában közölt felmentést a munkaügyi bíróság jogellenesnek minősítette. A

felperes ezután ismét kérte az alperes egyetértését a felmentéshez a korábban részletezett gazdasági okok miatt, egyben jelezte, hogy elutasítás esetén a jognyilatkozatok pótlása iránt pert fog indítani. Az alperes megismételte korábbi elutasító álláspontját és annak indokát.

A felperes keresetét az alperes rendeltetésellenes joggyakorlására alapította. Az alperes perbeli álláspontja szerint a felperes más tantárgyakat is oktathatna, továbbá a szakszervezet érdekvédelmi tevékenysége elnehezülésére is hivatkozott.

A munkaügyi bíróság megalapozottnak találta a felperes keresetét, mert megállapította, hogy az egyetértés megtagadásának nem volt alapos, a szakszervezet működésével összefüggő indoka, a felperes számára az egyetértés megtagadása aránytalanul súlyos hátránnyal járt. A felperes intézkedése az őt tagú szakszervezet működését nem akadályozta, a területi irodával való kapcsolattartásra a tagok más képviselőt is megválaszthatnak.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró megyei bíróság ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét annak helyes indokainál fogva helybenhagyta.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatását”, és a felperes keresetét elutasító határozat hozatalát kérte. Vitatta azt az ítéleti álláspontot, mely szerint az Mt. 28. § (1) bekezdése szerinti előzetes egyetértés csak a szakszervezet tevékenységének a tervezett munkáltatói intézkedés miatti akadályozása esetén tagadható meg. Véleménye szerint ez az álláspont oda vezet, hogy a gyakorlatban a szakszervezeti tisztségviselő védelme nem érvényesülhet. Érvelése szerint a védelem lényege abban áll, hogy ha gazdálkodási ok miatt meg kell szüntetni valamely alkalmazott jogviszonyát, az ne a választott szakszervezeti tisztségviselő legyen.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A munkaügyi bíróság ítélete indokolásában helyesen fejtette ki, hogy a szakszervezeti tisztségviselőt megillető, az Mt. 28. § (1) bekezdésében szabályozott munkajogi védelem rendeltetése a szakszervezet zavartalan működésének biztosítása, ezért az egyetértési jogát a felsőbb szakszervezet e céljának és rendeltetésének megfelelően, azaz nem korlátlanul gyakorolhatja.

A perben tehát azt kellett vizsgálni, hogy az alperes az egyetértését törvényes érdek nélkül tagadta-e meg.

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint az alperes a felperes munkáltatónál öt tagú szakszervezeti szervet (intézményi csoportot) működtetett, a felperes az intézményi csoport vezetője volt, és a területi irodával való kapcsolattartást végezte.

A munkaügyi bíróság a per adatai okszerű és életszerű mérlegelésével következtetett arra, hogy az egyetértés megtagadásának a szakszervezet működőképességének oldaláról nem volt alapos indoka, mivel a csoport létszámának csökkenése a működőképességüket nem befolyásolja – a szakszervezet alapszabálya szerint az intézményi csoport alakításához legalább három tag szükséges -, továbbá a képviselői tevékenység feltétlen személyhez kötöttségét az alperes a perben nem bizonyította. Nem jogszabálysértő ezért az az ítéleti következtetés, hogy a szakszervezeti csoport működőképessége Sz. L. felmentése esetén más képviselő választásával is biztosítható lett volna, az egyetértés megtagadásának a szakszervezet tevékenysége és működése oldaláról nem volt alapos oka.

A szakszervezet egyetértési nyilatkozata pótlása iránti perben a bíróságnak nem a felmentésnek a Kjt. 30. §-ában előírt feltételei fennállásáról kellett döntenie, hanem a pernek

az képezte a tárgyát, hogy a munkáltató intézkedése a szak-szervezet tevékenységét a működőképességet döntő módon akadályozó mértékben befolyásolta-e. Ezért a költségvetési támogatás csökkentése hiányára és a felajánlható munkakörökre hivatkozással az alperes a felmentéshez való előzetes egyetértését – a törvényes érdeke hiánya miatt – az Mt. 4. § (1) bekezdésébe ütköző módon tagadta meg. Az ezzel ellen-tetes felülvizsgálati érvelés téves.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. adott ügyben irányadó 275/A. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. (*Legf. Bír. Mfv. I. 10.084 /2002/3. sz.*) (*Megjelent: Legfelsőbb Bíróság határozatainak hivatalos gyűjteménye 2003/2.*)

435. A munkahely átvételén és a munkavállalók továbbfoglalkoztatásán alapuló jogutódlást nem zárja ki, hogy a megállapodást – az önkormányzati vagyonra tekintettel – az önkormányzat, és nem a korábbi üzemeltető kötötte (Mt. 85/A. §).

A felperesek 2000. április 30-ig az I. rendű alperessel álltak munkaviszonyban, 2000. május 1-jétől kezdődően pedig a III. rendű alperes a munkáltatójuk.

A felperesek vagylagos keresete elsődlegesen annak megállapítására irányult, hogy az I. rendű alperes jogellenesen szüntette meg a munkaviszonyukat. A felmentési időre járó átlagkereset, végkielégítés, a jogellenességre tekintettel 4 havi átlagkereset megfizetését kérték. A másodlagos kereset annak megállapítására irányult, hogy a III. rendű alperes az I. rendű alperes munkajogi jogutóda, és a munkaviszonyuk a III. rendű alperessel jogfolytonos.

A munkaügyi bíróság az ítéletével megállapította, hogy az I. rendű alperes jogellenesen szüntette meg a felperesek munkaviszonyát, és az I. rendű alperest kötelezte a felperesek keresete szerinti jogkövetkezmények szerint. Az elsőfokú bíróság a III. rendű alperest alapító II. rendű alperes tekintetében a pert megszüntette, a III. rendű alperes vonatkozásában pedig a felperesek keresetét elutasította.

Az ítélet tényállása szerint a Nagyközség Önkormányzata az I. rendű alperessel a vízműtelepre kötött üzemeltetési szerződést 2000. április 30-ával felbontotta, és az üzemeltetésre pályázatot írt ki, melyet a II. rendű alperes nyert meg. A II. rendű alperes az önkormányzattal kötött koncessziós szerződés alapján az önkormányzat tulajdonában lévő szennyvízcsatorna-hálózat és szennyvíztelep üzemeltetésére alapította az egyszemélyes III. rendű alperes kft.-t. A koncessziós szerződés értelmében a II. rendű alperes vállalta, hogy az általa üzemeltetett közművek működtetésén ez ideig az érintett önkormányzat területén dolgozó személyi állományt átveszi, és a továbbiakban foglalkoztatja.

A felperesek 2000. április 28-án munkaszerződést kötöttek a III. rendű alperessel, melynek értelmében 2000. május 1-jétől a III. rendű alperessel állnak munkaviszonyban. Az I. rendű alperes 2000. április 30-án kelt intézkedésével értesítette a felpereseket, hogy a munkaviszonyuk 2000. április 30-ával munkajogi jogutódlással megszűnik.

Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint a perbeli esetben munkajogi jogutódlás nem állt fenn, mert a megállapodás nem a két munkáltató között jött létre, nem az I. rendű alperes volt a felperesek munkahelyének az átadója. Az üzemeltetésre pályázatot írtak ki, amely alapján az önkormányzat a II. rendű alperessel kötött szerződést. Mivel az I. rendű alperesnek a munkaviszony megszűnését eredményező intézkedése a jogszabályoknak nem felelt meg, ezért a munkaügyi bíróság az I. rendű alperest marasztalta.

Az elsőfokú ítélet ellen az I. rendű alperes fellebbezett.

A megyei bíróság az ítéletével megváltoztatta a munkaügyi bíróság ítéletét, és az I. rendű alperessel szemben elutasította a keresetet. Megállapította, hogy a felperesek munkaviszonya tekintetében az I. rendű alperes munkáltató jogutóda a III. rendű alperes.

A másodfokú bíróság szerint az Mt. 209. §-ának (2) bekezdéséből nem vonható le olyan következtetés, hogy a megállapodásnak feltétlenül a jogelőd és a jogutód munkáltató között kell megtörténnie. A munkáltatói jogutódláshoz elégséges a megállapodáson alapuló munkahely átadása és a munkavállalók továbbfoglalkoztatásának ténye. Érdektelen, hogy a II. rendű alperes szerződéskötési akarata átfogta-e a munkáltatói jogutódlást, mert e jogutódlás a megállapodással és a megállapodásnak megfelelő foglalkoztatással a törvény alapján következett be.

A jogerős ítélet ellen a III. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet megváltoztatását és a munkaügyi bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A felülvizsgálati érvelés szerint az átadás-átvételre vonatkozó megállapodásnak a két (volt és leendő) munkáltató között kell létrejönnie, és a megállapodásnak tartalmaznia kell az új munkáltatónak azt a kifejezett kötelezettségvállalását, hogy a jogelődnél eltöltött időt nála eltöltött időként elismeri. Ilyen nyilatkozatot a II. rendű és a III. rendű alperes sem tett, az átadó önkormányzat pedig nem tehetett.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A bíróságok helytállóan állapították meg a döntésük alapjául szolgáló tényállást, melyet a felülvizsgálati kérelem sem támadott.

E tényállás szerint a felperesek korábbi munkáltatója nem szűnt meg. A III. rendű alperes – az alapítója szerződésbe foglalt vállalása szerint – azt a tevékenységet, amelyben a felperesek foglalkoztatása az I. rendű alperesnél megvalósult, a munkavállalókkal együtt átvette, és a felpereseket folyamatosan továbbfoglalkoztatta. A felperesek ugyanazon munkahelyen, változatlan feltételekkel, változatlan munkakörben munkaviszony alapján dolgoztak tovább. Ebből következően a foglalkoztatás ismérvei a munkaviszony folyamatos fennállása mellett kizárólag a munkáltató személyében bekövetkezett változást támasztják alá.

A jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül következtetett arra, hogy a jogutódlás megállapításához szükséges megállapodásnak nem feltétlenül a jogelőd és a jogutód munkáltató között kell megtörténnie.

A felülvizsgálati kérelem tévesen hivatkozott arra, hogy a jogutódlás csak olyan megállapodás alapján következhetett volna be, amely megállapodás kiterjed az átadás-átvétel részletes feltételeire. Azt, aki a munkahelyet megállapodás alapján átveszi és tovább működteti, megilletik, illetve terhelik a továbbfoglalkoztatott munkavállalók tekintetében a munkáltatói jogok és kötelezettségek is (MJD I. 89.). Ezért a felülvizsgálati kérelem az Mt. 209. §-ának (2) bekezdésébe ütköző törvénysértést a jogutódlás megállapítása miatt kellő alap nélkül sérelmezett.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a megyei bíróság jogszabályoknak megfelelő ítéletét a Pp. 275/A. §-ának (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, és a pereszes munkáltatót a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 3. §-ának (3) bekezdése értelmében – az Itv. 93. §-ának (5) bekezdésére figyelemmel – marasztalta a felülvizsgálati eljárás illetékében. (*Legf. Bír. Mfv. I. 10.027/2002. sz.*)

Összeállította:

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária vezető jogtanácsos,
ILO-közvetítő és -döntőbíró